

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE
LJUBLJANA

Nina Roter

SPREMEMBE V LOKALNIH STRANKARSKIH ARENAH
PRIMER TRBOVELJ

Diplomsko delo

Ljubljana, 2005

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE
LJUBLJANA

Nina Roter

Mentorica: red. prof. dr. Danica Fink-Hafner

SPREMEMBE V LOKALNIH STRANKARSKIH ARENAH
PRIMER TRBOVELJ

Diplomsko delo

Ljubljana, 2005

KAZALO

1. UVOD	4
1. 1 PREDMET RAZISKAVE	5
1. 2 STRUKTURA NALOGE	6
1. 3 METODOLOGIJA.....	7
2. OBSTOJEČA LITERATURA O RAZISKOVALNEMU PROBLEMU	8
2. 1 STRANKARSKI SISTEM	8
2. 2 SARTORIJEVA RAZVRSTITEV STRANKARSKIH SISTEMOV.....	10
2. 3 SPREMEMBA STRANKARSKEGA SISTEMA	15
2. 4 SLOVENSKA STRANKARSKA ARENA.....	17
2. 5 UČINKI VOLILNIH SISTEMOV NA STRANKARSKO ARENO	19
2. 5. 1 Proporcionalni volilni sistem	20
2. 5. 2 Večinski volilni sistem.....	20
3. SPREMINJANJE STRANKARSKE ARENE V OBČINI TRBOVLJE	22
3. 1 ORGANI OBČINE TRBOVLJE IN NJIHOVE PRISTOJNOSTI	22
3. 1. 1 Občinski svet.....	22
3. 1. 2 Župan	23
3. 2 RAZČLENITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA.....	24
3. 2. 1 Osvetlitev dogajanja v trboveljski strankarski areni po lokalnih volitvah leta 1998 in 2002.....	25
3. 3 SPREMINJANJE STRANKARSKE ARENE.....	29
3. 3. 1 Centripetalnost; centrifugalnost	32
3. 3. 2 Značilnost koalicij.....	33
3. 3. 3 Značilnosti opozicij.....	34
3. 3. 4 Razdrobljenost strankarske arene.....	35
3. 3. 5 Agregacija strankarske arene	35
3. 3. 6 Mera polariziranosti strankarske arene	35
3. 4 SPREMEMBA RAZMERIJ MOČI V OBČINI TRBOVLJE	36
4. REZULTATI RAZISKAVE	39
5. ZAKLJUČEK	43
6. LITERATURA	46
7. PRILOGE	49

1. UVOD

Politične stranke so sestavni del vseh modernih družb in fenomen, katerega karakteristike, tendence ter dimenzije preučuje veda, ki se imenuje stasiologija. Pomen političnih strank v modernih družbah je zelo velik, saj so te glavni posrednik med civilno družbo in državo. To pomeni, da predstavljajo in ščitijo interese civilne družbe, hkrati pa s svojim delovanjem korenito posegajo v življenja ljudi. Politične stranke omogočajo državljanom vpliv na državno odločanje predvsem v primerih, ko se odloča o njihovih interesih.

Fenomen političnih strank se je razvil v 18. stoletju v Franciji, v 19. stoletju pa je sledil razcvet modernih strank na teritoriju Evrope in severne Amerike. V Sloveniji sta se na prehodu iz fevdalizma v kapitalizem oblikovala predhodnika političnih strank, to sta bila tabora staroslovencev in mladoslovencev, iz katerih so se sčasoma izoblikovale politične stranke, kot jih na političnem prizorišču lahko zasledimo v današnjem času.

Politične stranke s svojim delovanjem, nekatere bolj, druge manj posegajo na vsa področja družbenega in političnega življenja in na vseh nivojih državne organiziranosti. Delujejo na državni in na lokalni ravni ter si tako kot na državnih oziroma na lokalnih volitvah prizadevajo pridobiti čim več položajev v organih lokalne samouprave. Lokalne volitve na nek način poudarjajo vpetost posameznikov v njihovo lokalno okolje in lokalno samoupravo, saj ti sami izvolijo svoje predstavnike, ki se bodo po njihovem mnenju najbolje odločali o problemih lokalne narave in jih reševali.

Okolja v katerih politične stranke delujejo, si lahko predstavljamo kot arene, v katerih se oblikujejo odnosi med strankami in drugimi organizacijami ter subjekti. V njih si politične stranke pridobivajo vsa sredstva, ki jih potrebujejo za svoje delovanje. Vsaka politična stranka ima več vrst aren, kot so volilna, parlamentarna, strankarska ipd., ki so med seboj v dinamičnih in soodvisnih odnosih, zato jih lahko predstavimo kot mrežo smotrnih ter koristnih okolij. Soodvisnost strankarskih aren je glavni razlog za spremembe, ki se dogajajo v okolju. Politične stranke imajo več vrst političnih aren, ki se skozi čas spreminjajo in pridobivajo ter izgubljajo na pomembnosti. A okolji, ki sta za politično stranko vedno pomembni, sta volilna in parlamentarna arena (Panebianco, 1988: 207-213).

Strankarska arena je zelo kompleksen pojem, zato za njegovo boljše razumevanje potrebujemo poleg števila relevantnih političnih strank, ki v njej delujejo, tudi podatke o razpršenosti volilne moči med strankami in podatke o porazdelitvi parlamentarne moči (Fink-Hafner in Lajh, 2001: 125). Ker politične stranke, kot že rečeno, delujejo tudi na lokalni ravni, so se izoblikovale lokalne strankarske arene. Te se običajno pojavijo na območju občin, kot temeljnih lokalnih samoupravnih skupnosti. Lokalne samoupravne skupnosti so osnova demokratičnega političnega življenja, saj prebivalcem lokalnih skupnosti omogočajo, da sami upravljajo z lokalnimi zadevami neposredno oziroma preko izvoljenih nosilcev lokalnih funkcij. Volitve na lokalni ravni so po pomembnosti primerljive z državnimi, saj morajo prav tako upoštevati temeljna načela splošnih demokratičnih volitev, predvsem pa dajejo prebivalcem občutek vključenosti v reševanje lokalnih problemov, ki jih neposredno zadevajo.

1. 1 PREDMET RAZISKAVE

V svoji diplomski nalogi se bom osredotočila na preučevanje lokalne strankarske arene v Občini Trbovlje in na spremembe, do katerih je v njej prišlo.

Povod za spremembo lokalne strankarske arene so bile leta 2002 izpeljane volitve za župane in občinske svetnike. Do leta 2002 sta imeli dve stranki, in sicer Združena lista socialnih demokratov, sedanji Socialni demokrati (v nadaljevanju: SD) ter Liberalna demokracija Slovenije (v nadaljevanju: LDS) monopol v dveh glavnih organih lokalne samouprave in s tem posredno tudi celotno lokalno oblast. Z izvolitvijo Bogdana Baroviča, ki je član Slovenske nacionalne stranke (v nadaljevanju: SNS) je (vsaj navidezno) prišlo do spremembe razmerja moči med delujočimi strankami v lokalni strankarski areni v Trbovljah. Vendar, ker imajo večino sedežev v občinskem svetu še vedno SD in LDS, se pojavlja vprašanje, če je do spremembe strankarske arene sploh prišlo in kakšno moč ima župan Trbovelj ter stranka, katere član je. Na to vprašanje bom skušala najti odgovor v drugem delu diplomske naloge. Poskušala bom tudi ugotoviti, kako se »zamenjava oblasti« odraža pri delu občinskega sveta in kakšne rezultate je mogoče beležiti po nekaj manj kot treh četrtinah mandata. Hkrati bom ugotavljala, katerima dvema tipoma strankarskih sistemov se po Sarttorijeve klasifikaciji najbolj približujeta strankarski areni v občini Trbovlje pred letom 2002 in po njem.

1.2 STRUKTURA NALOGE

Naloga je razdeljena na tri dele. V prvem bom predstavila teorije, ki govorijo o strankarskih sistemih in spremembah znotraj njih. Oprla se bom predvsem na Sartorijevo tipologijo, na kateri bom tudi preverjala, kateremu tipu strankarskega sistema se najbolj približuje trboveljski občinski svet pred lokalnimi volitvami leta 2002 in po njih.

To pomeni, da bom v diplomski nalogi preverjala naslednji hipotezi:

1. HIPOTEZA: Sprememba v porazdelitvi volilne podpore na lokalnih volitvah za občinske svetnike leta 2002 rezultira v spremembi tipa strankarskega sistema trboveljskega občinskega sveta po Sartorijevi tipologiji.
2. HIPOTEZA: Izvolitev predstavnika SNS (Bogdana Baroviča) na županskih volitvah leta 2002 je povzročila premik razmerij moči v občini Trbovlje kot teritorialni in politični enoti.

Na podlagi literature ter zakonov bom v tem delu predstavila naloge in pristojnosti organov lokalne oblasti, predvsem župana in občinskega sveta in kako poteka delo v občini.

V drugem delu bom z empiričnimi podatki o lokalnih volitvah za župane in občinske svetnike leta 2002 skušala preveriti hipotezo o spremembi tipa strankarskega sistema trboveljskega občinskega sveta. S pomočjo intervjujev bom ugotovila še, kakšna so mnenja in ugotovitve predstavnikov strank lokalne strankarske arene o razmerjih moči pred letom 2002 in po njem ter kako se županovanje predstavnika manjše stranke v občinskem svetu odraža pri njegovem delu oziroma delu občinskega sveta. Slednje predvsem v smislu, ali težnja po skupnem dobrem občine in njenih prebivalcev prevlada nad strankarskimi razprtijami in nasprotovanji.

V zadnjem delu bom strnila ugotovitve in jih med seboj povezala v zaključek.

1.3 METODOLOGIJA

Pri raziskovanju bom uporabila naslednje metode in tehnike:

- pregled in analiza primarnih virov, predvsem zakonov, ki urejajo področje političnih strank, lokalne samouprave, statuti občine in političnih strank;
- pregled in analiza sekundarnih virov, to pomeni analizo znanstvenih monografij, strokovnih člankov ter poročil;
- pregled internetnih virov;
- analiza objektivnih podatkov, kot so rezultati volitev in rezultati dela občinskega sveta;
- analiza spremembe trboveljske strankarske arene na podlagi naslednjih Sartorijevih spremenljivk: centripetalnost/centrifugalnost, antisistemskost, bipolarnost koalicije ter opozicije, značilnosti koalicije in opozicije, mere polariziranosti, razdrobljenost in agregacija strankarske arene;
- strukturirani intervjuji s štirimi predstavniki strank, pri katerih je mogoče zaslediti kontinuiteto zastopanja strank SD, LDS, SNS in SDS v Občinskem svetu Občine Trbovlje.

2. OBSTOJEČA LITERATURA O RAZISKOVALNEMU PROBLEMU

2.1 STRANKARSKI SISTEM

Preučevanje, analiziranje in ustvarjanje klasifikacij strankarskih sistemov je v politološki literaturi že velikokrat načeta in zapisana tema. Razlog temu je širok, raznolik ter spreminjajoči se spekter strankarskih sistemov in dejstvo, da strankarski sistemi predstavljajo temeljni kamen reprezentativne demokracije. Že sama opredelitev termina sistem je predstavljala veliko pridobitev, saj je bil definiran kot analitično orodje, ki pa je različno opredeljeno, saj celo znotraj posameznih disciplin obstajajo odstopanja.

Politične stranke oblikujejo strankarski sistem in so del njega. Strankarski sistem je seštevka interakcij, ki so rezultat medstrankarskega tekmovanja. S tem, ko med političnimi strankami obstaja neka interakcija, se oblikuje nekakšen neodvisen podsistem teh političnih strank, ki je rezultat podsistemske avtonomije. Slednje v enostrankarskem političnem sistemu ni mogoče. Enostrankarski sistemi po Sartoriju (1976: 46-50) ne vsebuje podsistemske avtonomije zato, ker ni medstrankarske interakcije. Zato ena politična stranka ne more oblikovati strankarskega sistema, ampak le strankarsko-državni sistem.

Ko so enkrat sestavni deli (»constituents«) strankarskega sistema določeni, se lahko definirajo različni tipi strankarskih sistemov. Od tod je mogoče izpeljati kriterij, ki bo omogočil tudi ugotavljanje sprememb tipov strankarskih sistemov (Mair, 1997: 51).

Enotne klasifikacije strankarskih sistemov ni, saj vsak avtor na podlagi svojih kriterijev oblikuje klasifikacijo strankarskih sistemov. Star institucionalni pristop politološke znanosti je zagovarjal tezo, da najdemo razlog za več različnih tipov strankarskih sistemov v volilnem sistemu (von Byne, 1985: 265). Večina prvih teoretikov je za kriterij uporabila število političnih strank, ki tekmujejo za oblast.

Po Mairovem (1997: 201) mnenju je primer odmika od klasifikacij, vzpostavljenih na podlagi števila strank, Dahlova klasifikacija iz leta 1966, ki predstavlja alternativo. Njegova klasifikacija temelji na tekmovalni strategiji, ki jo privzamejo nasprotne

politične stranke, pri čemer razlikuje med tekmovalno, kooperativno in koalicijsko strategijo. Tako je razvil tipologijo sestavljeno iz štirih političnih sistemov.

Sartori (1976: 125) je oblikoval tipologijo, ki je primarno temeljila na številu političnih strank v strankarskem sistemu, vendar je pri njenem oblikovanju upošteval še številne kriterije, njegova inovacija je predvsem upoštevanje značilnosti razmerij med strankami in značilnosti tekmovanja v strankarski areni. Večje kot je število političnih strank v strankarskem sistem, večja je njegova kompleksnost. Pri tem je potrebno poudariti, da štejejo samo relevantne politične stranke, ki imajo neko politično težo.

Politične stranke, ki po Sartoriju (1976: 122-123) veljajo za relevantne, morajo izpolnjevati naslednja kriterija:

Prvi kriterij je moč politične stranke, ki se deli na volilno moč in z njo posledično tudi moč, izraženo v številu sedežev, ki jih predstavniki stranke zasedejo v spodnjem domu parlamenta.

Drugi kriterij je koalicijski potencial politične stranke. Politična stranka je lahko majhna, a ima velik koalicijski potencial, po drugi strani pa je politična stranka lahko velika, a ji primanjkuje pogajalsko-koalicijske moči.

V primeru, da nastopa več političnih strank, Sartori oblikuje dve pravili odločanja oziroma dvoje kriterijev o tem, katere od njih bodo upoštevane.

Prvo pravilo – da manjšo politično stranko, ne glede na njeno velikost označujemo kot pomembno, če ta kdaj omogoči oblikovanje ene od možnih vladnih večin – velja le za stranke, ki so vladno orientirane in ideološko sprejemljive za druge koalicijske partnerice. Drugo pravilo se nanaša sposobnost ustrahovanja, oziroma na izsiljevalski potencial določene politične stranke (Sartori, 1976: 123).

Če povzamemo, je politična stranka upoštevana v primeru, če ima koalicijski ali izsiljevalski potencial, ki pomeni moč zastraševanja ter izsiljevanja za doseganje ciljev političnih strank, ki so opozicijsko orientirane. Izsiljevalski potencial je enakovreden oziroma ima enako težo kot veto moč politične stranke, katere predstavniki zasedajo mesta v parlamentu (Sartori v Mair, 1990: 322). Parlamentarna politična stranka ima tako pri sprejemanju zakonodaje možnost onemogočiti sprejetje posameznega pravnega akta, kljub temu, da je bila zbrana zadostna večina za njegovo sprejetje. Ne pa povsem

zanemariti sposobnost politične stranke, da s svojim obstojem vpliva na taktiko tekmovanja med strankami in po možnosti tudi spremeni smer tekmovanja (od centrifugalnega k centripetalnem).

2.2 SARTORIJEVA RAZVRSTITEV STRANKARSKIH SISTEMOV

Razvrstitev temelji na skupnih značilnostih, ob upoštevanju kriterija relevantnosti političnih strank. V prvi vrsti Sartori (1976: 125) opredeli definicijo klasifikacije in tipologije kot dva različna pojma, da bi v nadaljevanju preprečil nejasnosti in zmedo.

Klasifikacija je tako ureditev, ki temelji na vzajemno izključujočih razredih, ki so osnovani na podlagi principa oziroma kriterija, izbranega za to klasifikacijo.

Tipologija je v primerjavi s klasifikacijo bolj kompleksna in predstavlja ureditev, oblikovano na podlagi več kot enega kriterija. To pomeni, da ima Sartorijeva tipologija, ki jo je oblikoval na podlagi števila političnih strank in ideologije, sedem razredov.

Tradicionalno klasifikacijo, ki je temeljila na številu strank in je potemtakem opredelila enostrankarski, dvostrankarski in sistem z več kot dvema strankama, je preoblikoval tako, da je grozd enostrankarskih sistemov razdelil naprej na tri kategorije, enako pa je naredil z grozdom večstrankarskih sistemov (Sartori, 1976: 125).

SARTORIJEVA TIPOLOGIJA:

1. RAZRED: Enostrankarski sistem

Monopol nad politično močjo v tem sistemu ima ena politična stranka; obstoj in delovanje katerekoli alternativne politične stranke je prepovedano. V državah s takšnim strankarskim sistemom je mogoče zaslediti zatiranja, netoleranco, izključevanje itd.

Razlikujejo se v stopnji ter intenzivnosti represije, nasilja in kontrole na :

- enostrankarski totalitarizem;
- enostrankarski avtoritarni sistem;
- enostrankarski pragmatični sistem.

Razlika med prvim in drugim tipom je samo v različni stopnji intenzivnosti poudarjanja ideologije, medtem ko je pri zadnjem tipu poudarjena pragmatična mentaliteta (Sartori, 1976: 221-26).

2. RAZRED: Hegemonški sistem

Je enostrankarski sistem, ki poleg hegemonške politične stranke dopušča obstoj političnih strank kot »satelitov« oziroma podrejenih strank, ki ne ogrožajo hegemonije in moči stranke na oblasti. Hegemonška politična stranka ne dopušča kakršnihkoli oblik tekmovanja za politično oblast, kjer bi bile ostale stranke enakovredne hegemonski in bi zagovarjale alternativo. Sprememba strankarskega sistema ni mogoča, ker zamenjava na oblasti ni predvidena. Kot primer hegemonškega sistema se omenjata Poljska in Mehika v 70. letih prejšnjega stoletja. Poljski strankarski sistem je bil označen kot sistem z ideološko-hegemonsko stranko, kjer sicer obstajajo ostale politične stranke, katerih predstavniki zasedajo upravne, parlamentarne in vladne položaje, a je dejanska moč odločanja in sprejemanja odločitev v rokah predstavnikov ideološko-hegemonške politične stranke. Tipičen primer države, v kateri prevladuje pragmatična-hegemonška politična stranka je Mehika, saj dopušča ostale stranke drugega reda, dokler je slednje ne ogrožajo (Sartori, 1976: 230-238).

3. RAZRED: Sistem predominantne stranke

Politična stranka, ki vlada v strankarskem sistemu, vlada sama in z odsotnostjo sprememb, vse dokler na volitvah zmaguje z absolutno večino. Predominantna politična stranka je tista, ki je dominantna in ima precejšno prednost pred drugimi strankami v smislu politične moči. Poleg predominantne politične stranke je legalno in legitimno zagotovljen obstoj tudi ostalim strankam, kar pomeni, da v tem strankarskem sistemu obstaja nekakšen politični pluralizem, saj so manjše stranke nasprotnik predominantni stranki, vendar pa je nikoli ne zamenjajo na oblasti. Države, ki imajo ali so imele predominantni satrankarski sistem so Indija, Japonska, Urugvaj in Turčija. V teh državah predominantna politična stranka na vsakih volitvah dobi absolutno večino sedežev v parlamentu.

O tem tipu strankarskega sistema lahko govorimo, ko neka stranka štirikrat zapored sestavlja vlado. Politična stranka lahko kadarkoli izgubi svoj status predominantnosti. Nato se lahko predomonantni sistem ponovno vzpostavi ali pa tudi ne (Sartori, 1976: 192-199).

4. RAZRED: Dvostrankarski sistem

Značilnost te kategorije je, da je to področje najbolj raziskano. Razlog za to je, da je dokaj enostavno za raziskovanje, poleg tega so države, v katerih ga zasledimo, pomembne predstavnice v svetovni zgodovini. V ta razred spadajo naslednje države: Anglija, Združene države Amerike in Nova Zelandija. Gre za strankarski sistem, v katerem dve politični stranki med seboj tekmujeta za absolutno večino glasov na volitvah, ki lahko prinesejo tudi zamenjavo na oblasti. Obstoj tretje politične stranke ni izključen, če njen obstoj večjima strankama ne preprečuje, da vladata sami, in če sklepanje koalicij ni potrebno. To pomeni, da imata obe večji politični stranki možnost, da si na volitvah izmenjaje pridobita absolutno večino ter sami vodita državo.

Ugodni pogoji za dvostrankarski strankarski sistem so naslednji :

- dve politični stranki med seboj tekmujeta za dosego absolutne večine;
- ena od političnih strank doseže zadostno večino v parlamentu za prevzem oblasti;
- politična stranka je pripravljena sama voditi državo;
- zamenjava oblasti je pričakovana in ohranja kredibilnost celotnega sistema ter njegovo večjo učinkovitost.

Države, v katerih zasledimo prisotnost takšnega tipa strankarskega sistema skozi daljše časovno obdobje, morajo imeti okolje, ki izpolnjujejo posebne pogoje za vzpostavitev tega tipa strankarskega sistema. Če želijo politične stranke pridobiti dovolj veliko volilno podporo za volilno zmago, morajo zagovarjati in pokrivati širok spekter interesov. Poleg tega mora obstajati tudi kulturna hegemonija in konsenz o temeljnih vprašanjih (Sartori, 1976: 185-192).

5. RAZRED: Zmerni pluralizem

Razred zmernega pluralizma je razmejen na eni strani z dvostrankarskim sistemom, na drugi pa s polariziranim pluralizmom. Sartori je ta tip strankarskega sistema poimenoval tudi »omejeni«, in sicer zato, ker obsega od tri do pet relevantnih političnih strank. Takšen tip sistema najdemo v Nemčiji, Belgiji, Irski, Švedski, Islandiji, Luksemburgu, Danski, Švici, Nizozemski in na Norveškem. Zanj je značilna odsotnost antisistemskih političnih strank in bipolarne opozicije, kar pomeni, da je zmerni pluralizem nepolariziran. Zaznamujejo ga še relativno majhna ideološka distanca med relevantnimi političnimi strankami, obstoj alternativnih koalicij in centripetalno tekmovanje za volilne glasove oziroma za oblast (Sartori, 1976: 173-179).

6. RAZRED: Ekstremni pluralizem (polarizirani pluralizem)

Ta tip strankarskega sistema sestavlja več kot pet političnih strank. Primer polariziranega oziroma ekstremnega pluralizma je bila weimarska Nemčija, četrta Francoska republika, Italija v 70. letih prejšnjega stoletja ipd.

Značilnosti tega strankarskega sistema so naslednje:

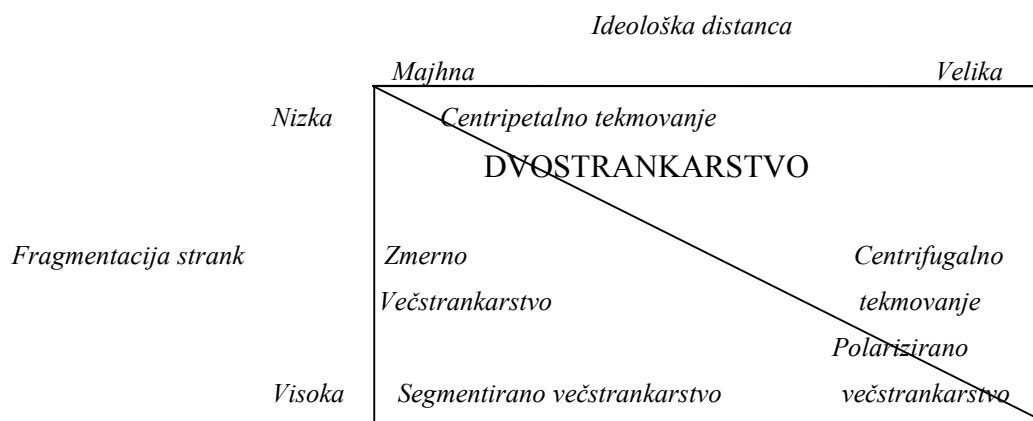
- obstoj antisistemskih političnih strank oziroma antisistemske opozicije;
- opozicija je bipolarna; lahko je unilateralna s koalicijo, kar pomeni, da ena od opozicijskih strank vstopi v koalicijo. V drugem primeru pa smo lahko priča obstoju dveh polov opozicije, ki sta med seboj izključujoča, kar pomeni, da nista pripravljena na sodelovanje in sta po značilnostih bližje vladajočim strankam, kot ena drugi. Koalicija se potem takem tvori enkrat desno, drugič levo od sredine, stalno mesto v njej pa ima stranka, ki na kontinuumu zaseda centralno pozicijo;
- stranka ali skupina političnih strank je zavzela centralno pozicijo, kar pomeni, da se politične stranke kopičijo na kontinuumu levo-desno predvsem na sredini, kar pripelje do triangularne interakcije;
- ena ali večina političnih strank je pozicionirana v centru;
- možnost prevlade centrifugalnih sil nad centripetalnimi;
- kongetinalni ali podedovan ideološki vzorec;
- neodgovornost opozicije;
- pri vladanju je viden vzorec nerealnega obljubljanja, ki je zunaj meja, postavljenih s politiko o tekmovanju (Sartori, 1976: 130-140).

7. RAZRED: Atomiziran sistem

Ta razred Sartori (1976: 126) imenuje tudi rezidualni razred, katerega namen je pokazati, da po določeni točki natančno štetje političnih strank za določitev strankarskega sistema ni več pomembno. Število strank lahko krepko presega število, ki je v povprečju značilno za polariziran strankarski sistem. Gre za še ne strukturiran strankarski sistem, sistem v nastajanju (npr. izbruh številnih polstrank pred prvimi volitvami). V ta razred bi lahko uvrstili slovenski strankarski sistem na prehodu iz enostrankarstva v večstrankarstvo pred prvimi demokratičnimi volitvami v samostojni Sloveniji aprila 1990. Glavna značilnost je bila predvsem izbruh številnih novih

političnih strank¹ (pri katerih zgoraj navedenega Sartorijevega kriterija relevantnosti ne moremo upoštevati), kar predstavlja eno od »otročkih bolezni« razvoja strankarstva in povzroča razdrobljenost strankarske arene (Fink-Hafner in Krašovec, 2000: 156).

Sartori (1976: 292) je zgoraj navedeno tipologijo strankarskih sistemov prikazal v **poenostavljenem modelu.**

Vir : Sartori, 1976: 292

Zgoraj navedena tipologija je v poplavi tipologij, klasifikacij in avtorjev, ki pokrivajo področje strankarskih sistemov najbolj priznana in najpomembnejša iz naslednjih razlogov:

- »zaradi njene obsežnosti in izčrpnosti, ki se nanaša na same postopke in zagnanost, s katero je bila oblikovana, in na njeno uporabnost v praksi
- uspešno je bila uporabljena v vrsti nacionalnih in mednacionalnih raziskav, ker omogoča podroben vpogled v delovanje strankarskih sistemov
- ker poudarja vzorce tekmovanja in interakcij med političnimi strankami v strankarskih sistemih, s čimer se vidi, kako le-te funkcionirajo
- ker opozori na vplive, ki jih imajo strankarski sistemi na volilne odločitve in izide« (Mair, 1997: 204).

Čeprav je Sartorijeva tipologija najbolj priznana in predstavlja temelj v raziskovanju strankarskih sistemov, je bila deležna tako kot pohval, kot tudi kritik. Po dvajsetih letih njene uporabe so se v devetdesetih letih prejšnjega stoletja pri teoretikih (Mair, 1997: 204) začela porajati vprašanja in dvomi o samih zmožnostih tipologije in o nadaljnji

¹ Podrobneje v Prunk. 2000: 43-57 in v Fink-Hafner, Danica. 2001: 238-264

kontinuiteti njene uporabnosti. Zaradi velikih sprememb na političnem ter strankarskem področju je prišlo do tega, da čedalje večje število strankarskih sistemov lahko uvrstimo v razred zmerne pluralizma, medtem ko nobena država skoraj več ne ustreza kriterijem, ki opredeljujejo druge razrede te tipologije. Tipičen primer sta dvostrankarski sistem in polarizirani pluralizem.

Kritike so letele tudi na dejstvo, da je podatke, ki so potrebni za uvrščanje držav v to tipologijo, relativno težko pridobiti in da so na sploh sama pravila lažje izrečena kot pa dejansko uporabljena in izvedljiva (Sartori, 1990: 322).

2.3 SPREMEMBA STRANKARSKEGA SISTEMA

Strankarski sistemi se od svojega začetka naprej neprestano spreminjajo. Še posebej pogoste ter hkrati kompleksne so spremembe v zadnjih letih. Pri njihovem preučevanju so pomembni podatki, kot so obseg, lokacija, trajanje in prisotnost konflikta. Pomembno je poudariti razliko med spremembo strankarskega sistema in strankarsko spremembo. Slednje so nekaj vsakdanjega, saj se morajo politične stranke nenehno prilagajati vplivom iz okolja. Definiranje spremembe strankarskega sistema v primerjavi z definiranjem spremembe politične stranke dela teoretikom manj preglavic. Razlogi za spremembe strankarskih sistemov so lahko ekonomski, politični, sociološki in želja po demokratični državi vpeti v sodobne mednarodne institucije.

Od šestdesetih let prejšnjega stoletja politologi in sociologi poudarjajo pomembnost sprememb v razredni družbeni strukturi in v kovencionalnem vrednostnem sistemu napredne industrializirane Evrope ter njihov vpliv na prevladujoče politične sisteme, odklon od tradicionalnih delavskih razredov, večanje števila belih ovratnikov, poudarjanje socialne in ekonomske pomembnosti storitvene industrije, sekularizacije, politizacije področja enakosti med spoloma, povečanje zanimanja ter skrb za okoljske teme, nezaupanje državljanov oblasti ipd (Mair, 1997: 51-54).

Na podlagi raziskave, ki je bila opravljena na tem področju in objavljena v osemdesetih letih, avtor Dalton ugotavlja, da volilna orientacija šibi, kar povečuje fragmentiranost in volilno razpršenost strankarskih sistemov (Dalton v Mair, 1997: 47).

Obstaja močna povezava med stabilnostjo in spremembo strankarskega sistema na eni strani ter volilno stabilnostjo in spremembo na drugi, ki pa nista medsebojno ekvivalentni, saj sprememba ali stabilnost strankarskega sistema lahko vodi do volilne stabilnosti (Mair, 1997 : 215).

Točna definicija spremembe strankarskega sistema ne obstaja, o njej se navaja veliko dokazov, vendar pa se o njem ne govori v eksaktnem smislu. In prav ta nedorečenost v definiranju omogoča navajanje nešteti razlogov in značilnosti sprememb strankarskih sistemov. Zato koncept spremembe strankarskih sistemov za raziskovalce tega področja predstavlja tisto, kar jim dela težave.

Sprememba strankarskega sistema naj bi se po Mairu (1997: 145-155) zgodila takrat, ko se strankarski sistem transformira iz enega razreda ali tipa v drugega. To pomeni, da je sprememba strankarskega sistema lahko rezultat ideoloških, strateških ali volilnih premikov, ali pa smeri tekmovanja med političnimi strankami ter načini upravljanja in vodenja.

Strankarski sistem je mogoče analizirati tudi kot celoto, ki je sestavljena iz različnih podsistemov oziroma nivojev. Prvi nivo sta parlament in vlada, drugega predstavlja politična stranka kot organizacija, tretjega pa volilno telo. Zato je mogoče samo spremembo strankarskega sistema definirati kot celoten sklop sprememb interakcijskih vzorcev in tekmovanja na omenjenih treh nivojih in med samimi nivoji (Pedersen v Mair, 1990: 196-197).

S spremembo strankarske arene je močno povezana tudi sprememba oblasti. Mair (1997: 207-211) je opredelil naslednje tipe sprememb oziroma zamenjav oblasti:

- obsežna sprememba, ki zajema zamenjavo celotne garniture izvajalcev oblasti s prejšnjo opozicijo;
- delna sprememba, v kateri novi izvajalci oblasti v vlado vzamejo vsaj eno politično stranko, ki je tvorila predhodno vladajočo koalicijo;
- spremembe ni, če določene politične stranke ostanejo na oblasti skozi določeno časovno obdobje.

Spremembe in na novo oblikovanje strankarskih sistemov v prejšnjem stoletju je Mair (1997: 177) glede na njihove skupne značilnosti razdelil na naslednje skupine:

- v prvo skupino spadajo strankarski sistemi, ki so se pojavili in nato »zamrznili« v času vzpostavljanja univerzalne volilne demokracije;
- novi oziroma na novo vzpostavljeni strankarski sistemi, ki se pojavijo v kontinentalni Evropi na koncu štiridesetih let prejšnjega stoletja in so nasledili podaljšano obdobje avtoritarnih pravil;
- strankarski sistemi, ki so se vzpostavili po dolгих letih avtoritarne vladavine;
- strankarski sistemi, ki se oblikujejo v postsocialističnih državah.

Strankarske sisteme med seboj razlikujemo glede na vzorce, kako se v njih dogajajo spremembe, glede na ponavljanje garniture političnih strank, ki sestavljajo vlado, in možnosti prestopa »praga« za vstop v vladno koalicijo. Na eni strani je lahko struktura strankarskega boja za oblast zelo zaprta, kar pomeni, da skoraj ne obstaja možnost za zamenjavo oblasti in vstop novih političnih strank v koalicijo. Na drugi strani pa obstaja zelo odprta in zato tudi zelo nepredvidljiva, z različnimi vzorci sprememb v vrsti političnih strank, ki sestavljajo vlado (Mair, 1997: 207-208).

2. 4 SLOVENSKA STRANKARSKA ARENA

Prvi koraki k oblikovanju strankarske arene v Sloveniji so bili narejeni s pretrganjem vezi z enostrankarsko komunistično zgodovino v okviru tedanje Socialistične federativne republike Jugoslavije. V vseh postsocialističnih državah je bila demokratizacija posledica kolapsa prejšnjega režima, kar je zahtevalo »ponovno izgradnjo«, restrukturiranje njihovega političnega sistema, reformo strankarske arene in celotne politične scene. V Sloveniji so, za razliko od drugih nekdanjih republik bivše Jugoslavije, prišle težnje po reformiranju v večstrankarsko aren² iz vse bolj organizirane in močne civilne družbe, ki je svoje težnje s pomočjo slovenskega partijskega vrha³ tudi dosegla (Fink-Hafner in drugi 2005: 115).

Značilnosti strankarskih sistemov postsocialističnih držav se od ostalih zelo razlikujejo, saj imajo drugačna volilna okolja, ki so bolj odprta. V že vzpostavljenih demokracijah

² Podrobneje v: Fink-Hafner, Danica. 2002: 8-23.

lahko govorimo o večji zaprtosti volilnih okolij, volivci so se namreč že poistovetili z politično stranko, ki jim je svetovnonazorsko najbližja, kar predstavlja večjo stopnjo predvidljivosti.

V novo vzpostavljenih strankarskih sistemih ni določenih pravil o strankarskem obnašanju, same politične stranke pa še nimajo ugleda, statusa in legitimnosti .

V Sloveniji so bile prve demokratične volitve izvedene aprila 1990, konec leta 1991 je bila sprejeta nova demokratična slovenska ustava, ki je na novo oblikovala politični sistem, in začel se je proces njegove konsolidacije (Prunk, 2000: 50-52). Spremembe, ki so se dogajale v začetku devetdesetih let v slovenski strankarski areni so bile sad notranjih strankarskih napetosti, sprememb okolja ter dejavnikov kot so struktura moči, politična kultura, notranja struktura in stopnja enovitosti političnih strank ipd. (Fink-Hafner, 1992 : 729).

Prehod v strankarski pluralizem in demokracijo, množično oblikovanje novih političnih strank ter sprva dokaj velika ohlapnost volilne zakonodaje so vodile do velike fragmentiranosti nacionalne strankarske arene. V času tega prehoda se je na področju strank skušalo pravno urediti korenito spreminjanje političnega sistema, vplivanje na oblikovanje strankarske arene in poskusi omejevanja patoloških pojavov delovanja strank (Fink-Hafner, 2001: 236).

Fragmentiranosti nacionalne strankarske arene v povezavi s povečanjem ideološke distance, pomanjkanjem politične kulture in neizkušenostjo pri delovanju na novi politični sceni, bi lahko pomenilo veliko nevarnost procesu konsolidacije parlamentarne demokracije v Sloveniji (Fink-Hafner, 1992 : 729- 734).

Pojavljajo se težnje po doseganju zmernosti pri razdrobljenosti strankarskih sistemov, ki so obrodile sadove, ker se je število relevantnih političnih strank ustavilo na številu šest, pri čemer je igral veliko vlogo volilni sistem, čeprav je pri zapiranju strankarske arene pomembno pripomogla restriktivno dopolnilo k strankarski zakonodaji iz leta 1994, ki se je nanašalo na samo minimalno število ustanoviteljev in na financiranje političnih strank (Fink-Hafner, 2001: 254-256).

³ Podrobneje v: Fink-Hafner, Danica. 2001: 238.

Proporcionalni volilni sistem z volilnim pragom prispeva k zmanjševanju razdrobljenosti strankarske arene, ki je primerljiva z razdrobljenostjo strankarske arene v Švici in na Finskem v obdobju 1945-1973. Slovenija je v devetletnem obdobju od osamosvojitve dalje dosegla stopnjo konsolidiranosti strankarske arene, ki je primerljiva s stopnjami v drugih postsocialističnih državah (Fink-Hafner in Krašovec, 2000: 172-173).

2. 5 UČINKI VOLILNIH SISTEMOV NA STRANKARSKO ARENO

Volilni sistem sestavljajo volilna pravila, ki so opredeljena v ustavah in zakonih modernih demokratičnih držav. Volilni sistemi določajo vrsto pravil, kot so struktura glasovnice, volilni prag, volilna formula ter velikost volilne enote, s čimer vplivajo na rezultate volitev (Fink-Hafner in drugi, 2005: 31).

Za večjo stopnjo legitimnosti volilnega sistema je potrebna visoka stopnja soglasja volilnega telesa. To še posebno velja za države, ki skušajo z elementi demokracije iztrebiti totalitarizem in diktaturo nedavne preteklosti (Lukšič, 1999: 472).

Relativna stabilnost volilnih pravil je temeljna za konsolidacijo strankarske arene. Konsolidirana naj bi bila strankarska arena v kateri se število političnih strank približuje številu 5-6, parlamentarna moč se kopiči v rokah čedalje manjšega števila parlamentarnih strank, strankarski sistem pa ima po Sartoriju značilnosti zmerne pluralizma (Hafner in Krašovec, 2000: 157).

Slovenija je v primerjavi z ostalimi postsocialističnimi državami ohranila stabilnost volilnih pravil, ker je od prvih državnih demokratičnih volitev naprej vztrajala pri proporcionalnem volilnem sistemu, kateremu se je pred četrtnimi volitvami dodal štiriodstotni volilni prag. Na lokalni ravni je slika malce drugačna. Zaradi odsotnosti spreminjanja volilne zakonodaje se je slovenska strankarska arena konsolidirala po »naravni poti« (Hafner in Krašovec, 2000: 157).

Različni volilni sistemi različno vplivajo na oblikovanje in same karakteristike strankarske arene na državni, kot tudi na lokalni ravni ter na njene prednosti oziroma slabosti.

2. 5. 1 Proporcionalni volilni sistem

Ta vrsta volilnega sistema zagotavlja sorazmerno dokaj močno reprezentacijo, pri čemer manjše politične stranke niso izključene, kar se posledično odraža v večji ideološki razpršenosti. Pozitivni učinek je tudi ta, da prihaja do večjega števila strank v parlamentarni areni, prav tako je tudi manj disproporcionalnosti pri prevajanju volilnih glasov v predstavniške sedeže (Fink-Hafner in drugi, 2005: 35). V vladi se tako izmenjavajo različna mnenja, njena odzivnost in zmožnost sklepanja kompromisov sta večji, kakor tudi odločanje s konsenzom, kar pripomore k večanju njene legitimnosti. Po drugi strani se pojavlja večja nevarnost nestabilnosti vlad, fragmentiranosti strankarske arene in strah pred pojavom ekstremnih ter tudi antisistemskih političnih strank (Fink-Hafner, 1992: 731).

Proporcionalni volilni sistem naj bi v kombinaciji z volilnim pragom zmanjšal število političnih strank v organih, katerih predstavniki se volijo po tem načelu. Proporcionalni sistem brez volilnega praga dopušča vstop v reprezentativni organ večjemu številu političnih strank in omogoča večjo razdrobljenost strankarske arene glede na število strank, ki so sodelovale na volitvah (Fink-Hafner in Krašovec, 2000: 162).

2. 5. 2 Večinski volilni sistem

Značilnosti večinskega volilnega sistema, ki mu dajejo pozitivno konotacijo, so enostavnost, preglednost ter razumljivost. Poznamo dve vrsti večinskih volilnih sistemov – to sta sistem relativne večine in sistem absolutne večine (Fink-Hafner, Lajh in Krašovec, 2005: 35). Volivec izbira med posameznimi kandidati, ki kandidirajo v volilni enoti; sedež v reprezentativnem organu pa dobi kandidat, ki je prejel večino glasov. Običajno lahko večino doseže predstavnik velike stranke ali strankarske koalicije. To pomeni, da ni ugoden za podzastopane družbene skupine, regionalne, parcialne in skupinske interese, ker ta volilni sistem onemogoča vstop v parlament večjemu številu manjših političnih strank. Večinski volilni sistem tako zaznamujeta predvsem majhna razpršitev moči v parlamentarni areni in nadreprezentiranost najmočnejših političnih strank (Fink-Hafner, 2001: 124).

Reprezentacija je v nasprotju s proporcionalnih volilnim sistemom slaba, manjše stranke so v predstavnem organu marginalizirane (Fink-Hafner, Lajh in Krašovec, 2005: 35). Po drugi strani večinski volilni sistem pripelje do stabilnejše izvršilne oblasti, saj vlada deluje in vodi državo na podlagi programa ene politične stranke in zaradi majhne politične moči opozicije, saj so druge politične stranke razen vladajoče nesorazmerno zastopane (Ribičič, 1999: 467-479).

3. SPREMINJANJE STRANKARSKE ARENE V OBČINI TRBOVLJE

3.1 ORGANI OBČINE TRBOVLJE IN NJIHOVE PRISTOJNOSTI

Občina Trbovlje⁴ je bila v okviru samostojne Slovenije ustanovljena v prvem paketu občin leta 1994. Obsega 57 kvadratnih kilometrov in ima 18.248 prebivalcev (Internet 1, 19. 4. 2005).

Zakon o lokalni samoupravi (Internet 8, 30. 5. 2005) v drugem členu definira občino kot temeljno lokalno samoupravno skupnost, ki v okviru ustave in zakonov samostojno ureja ter opravlja svoje zadeve in rešuje naloge, ki so nanjo preneseni z zakoni.

Ustava ne vsebuje določil glede organov občine, saj to vprašanje opredeljuje Zakon o lokalni samoupravi, kjer so v IV. poglavju navedeni občinski organi. To so občinski svet, župan in nadzorni odbor⁵ (Grad, 1998: 123). Posebni pravni akti, kot je na primer statut občine, podrobneje določajo še nekatere druge občinske organe kot so: občinski odbor, občinska volilna komisija in drugi.

3.1.1 Občinski svet

Občinski svet je na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljen predstavniški organ, in sicer za dobo štirih let. Ima generalno pristojnost odločanja⁶ o zadevah v okviru pravic ter dolžnosti občine in je najvišji organ odločanja o teh zadevah. Funkcija člana občinskega sveta je nepoklicna, torej častna. V trboveljskem občinskem svetu je 27 svetnikov, ki so kot v vseh večjih občinah izvoljeni po proporcionalnem volilnem sistemu, kjer se volijo liste kandidatov. Statut Občine Trbovlje glede volitev v občinski

⁴ Občina ima občinsko upravo, ki v skladu z zakonom, statutom in splošnimi akti občine izvajajo upravne naloge iz občinske pristojnosti, odloča o upravnih stvareh na prvi stopnji, opravlja inšpekcijske naloge in naloge občinskega redarstva oziroma drugih služb nadzora ter strokovna, organizacijska in administrativna opravila za občinske organe (več o tem v Statutu Občine Trbovlje). Organizacijo in delovno področje občinske uprave na predlog župana z odlokom določi občinski svet (več o tem v Statutu Občine Trbovlje).

⁵ Ta organ lokalne samouprave opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine, namenskostjo in smotrnostjo porabe proračunskih sredstev in nadzoruje finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev. Člane imenuje občinski svet, svoje naloge opravljajo nepoklicno. Strokovno in administrativno pomoč zagotavljata župan in občinska uprava (Ur. l. RS, št. 72/93).

⁶ V okviru svojih pristojnosti sprejema statut občine, odloke, druge občinske akte, prostorske in druge plane razvoja, občinski proračun in zaključni račun, daje soglasje k prenosu nalog iz državne pristojnosti na občino, odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave, imenuje in razrešuje podžupane in odloča o drugih zadevah, ki jih določata zakon in statut občine (Grad, 1998: 123).

svet v 36. členu navaja, da se te opravijo na podlagi splošne in enake volilne pravice⁷, in sicer z neposrednim in tajnim glasovanjem, v skladu z zakonom. O oblikovanju volilnih enot za volitve občinskega sveta v skladu z zakonom odloči občinski svet z odlokom.

3. 1. 2 Župan

Župan je individualni organ, katerega glavna naloga je vodenje občinske uprave, predstavljanje in zastopanje občine kot pravne osebe, hkrati pa je tudi varuh zakonitosti delovanja občinske samouprave. Županu pri delu pomaga en ali več podžupanov, ki jih na njegov predlog imenuje občinski svet.

Skrbeti mora za izvajanje odločitev občinskega sveta, po drugi strani pa občinskemu svetu predlaga⁸ vrsto rešitev problemov in hkrati nadzoruje zakonitost njegovega delovanja (Grad, 1998: 126).

Župan je za dobo štirih let izvoljen na neposrednih splošnih volitvah po dvokrožnem absolutnem večinskem volilnem sistemu (Haček, 2004: 25).

Z Zakonom o lokalni samoupravi (Internet 8, 30. 5. 2005) je določeno, da župan občinskemu svetu v sprejem predlaga proračun in zaključni račun, odloke ter druge akte iz pristojnosti občinskega sveta. Župan sklicuje seje občinskega sveta in jih tudi vodi, nima pa pravice glasovanja. Odnos med občinskim svetom in županom je podrobneje opisan v Statutu Občine Trbovlje, od 40. do 50. člena (Internet 2, 19. 4. 2005).

⁷ Občina Trbovlje je razdeljena na več kot eno volilno enoto, zato se v tem primeru kombinira s formulo enostavnega količnika, na podlagi katerega se delijo mandati v volilnih enotah. Tako je iz liste kandidatov lahko izvoljenih toliko kandidatov kolikor, jih je lista dobila (Haček, 2004: 26).

3.2 RAZČLENITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

V nadaljevanju bom skušala preveriti hipoteze, ki sem jih postavila na začetku naloge. Prvo hipotezo bom preverjala na podlagi spodaj navedenih spremenljivk, ki označujejo značilnosti strankarskih sistemov in omogočajo njihovo klasifikacijo.

Vrednost in težo spremenljivk bom ugotavljala s pomočjo objektivnih podatkov⁹ in z intervjuji občinskih svetnikov, ki v Občini Trbovlje zastopajo stranke SD, LDS, SDS, SNS (Priloga A). Izbrala sem svetnike, pri katerih je kontinuiteta opravljanja te častne funkcije iz političnih strank, ki imajo več kot dva predstavnika v občinskem svetu.

Prvi svetnik, s katerim sem opravila intervju 23. 5. 2005, je bil Slavko Kmetič, ki zastopa stranko SDS (Priloga B); 27. 5. 2005 sem intervjujala Metoda Kurenta (Priloga C), ki je predstavnik SNS-a in hkrati podžupan. Svojo funkcijo opravlja poklicno, zaradi velike odsotnosti župana, ki je hkrati poslanec v Državnem zboru RS. S predstavnico SD-ja in nekdanjo kandidatko za županjo ter poslanko Državnega zbora RS, Tatjano Jevševar (Priloga D) sem opravila intervju 30. 5. 2005. S predstavnikom LDS-a, ki to politično stranko zastopa že tretji mandat, Francem Princem (Priloga E), sem intervju izvedla 31. 5. 2005.

Drugo hipotezo, in z njo spremembo težišča moči v Občini Trbovlje, sem prav tako preverjala s pomočjo objektivnih podatkov o odzivih občinskih svetnikov na županove predloge. Z metodo intervjuja sem z izjavami podžupana in s statističnimi podatki o delu občinskega sveta in posledično celotne Občine Trbovlje, poskušala dognati, ali se je razmerje moči v občini spremenilo; ali so (po mnenju podžupana) nasprotovanja in kritike opozicijskih poslancev premočni za konstruktivno delo in ali gre predvsem za neutemeljeno ugovarjanje novemu županu.

⁹ Tu gre predvsem za rezultate lokalnih volitev leta 1998 in 2002 ter statistične podatke o samem delu trboveljskega občinskega sveta in številu pravnih aktov, ki jih je sprejelo v tem in prejšnjem mandatu in v tem mandatu. Pri tem bom pozorna na to ali predlagatelj član koalicije ali opozicije. Podatke bom črpala iz Poročila o delu Občinskega sveta Nadzornega odbora in dela občinske uprave za leta 1998/2000, 2000/2002 in 2002/2004.

3. 2. 1 Osvetlitev dogajanja v trboveljski strankarski areni po lokalnih volitvah leta 1998 in 2002

Na lokalnih volitvah, ki so bile izpeljane 22. 11. 1998, so zmago v Trbovljah zopet, kot na vseh volitvah od slovenske osamosvojitve dalje, slavile levosredinske stranke (LDS in SD). LDS je s 33,97 odstotki dobila 12 sedežev, SD pa si je s 13,92 odstotki dobljenih glasov priborila 4 sedeže (glej Preglednico 3. 1).

Preglednica 3. 1: Rezultati lokalnih volitev v Občini Trbovlje leta 1998

	politična stranka	število prejetih glasov	odstotek prejetih glasov	število sedežev v občinskem svetu
1	LDS	2860	33,97	12
2	SD	1172	13,92	4
3	SNS	942	11,19	3
4	SDS	693	8,23	2
5	SLS	424	5,04	1
6	SKD	424	5,04	1
7	DESUS	346	4,11	1
8	Zeleni Slovenije	288	3,42	1
9	Slovenski forum	33	0,39	1
10	Neodvisni kandidati	1238	14,70	1

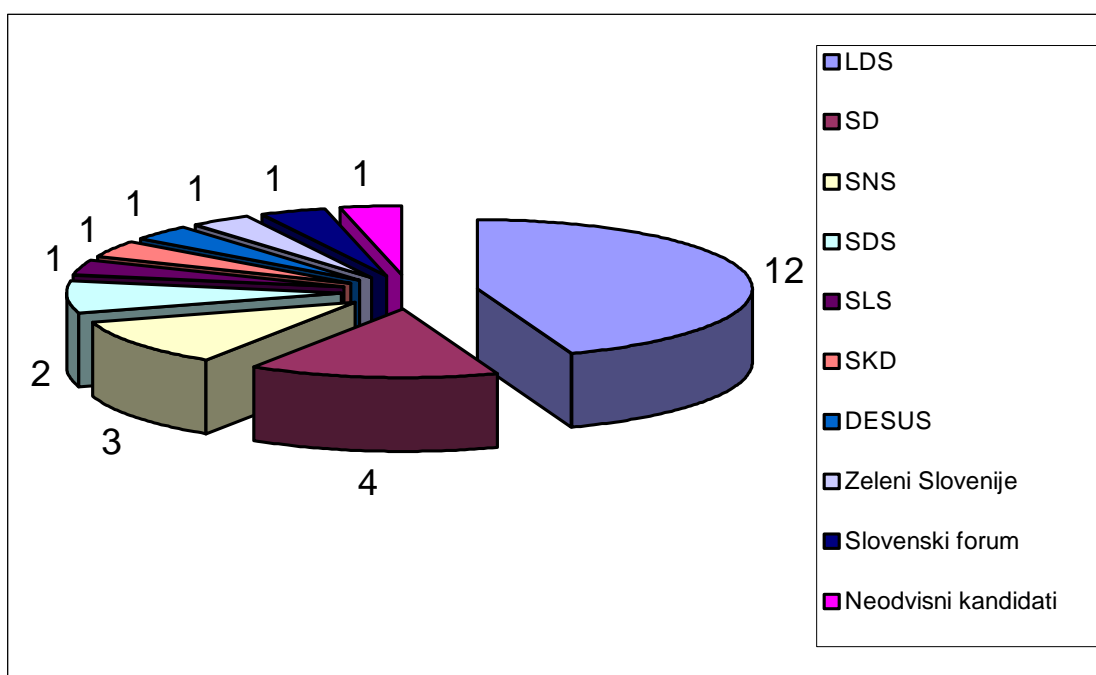
Vir: Internet 3, 18. 4. 2005

Na volitvah za župana je bil v Občini Trbovlje s 53,23 odstotki že v prvem krogu izvoljen Ladislav Žiga Žgajner, skupni kandidat strank SD in LDS. Imenoval je dva podžupana, enega iz vrst SD-ja, drugega pa iz vrst LDS-a (Internet 3, 18. 4. 2005). Imenovanju dveh podžupanov so ostro nasprotovale opozicijske stranke, vendar sta koalicijski stranki kljub njihovi obstrukciji potrdili njuno imenovanje.

V občinskem svetu sta ti dve stranki, od skupno desetih, tvorili koalicijo, kateri se je pridružil še nestrankarski kandidat. Tako je imela koalicija kar 17 svetnikov in s tem skoraj dvotretjinsko večino v občinskem svetu. Razporeditev sedežev v Občinskem svetu po lokalnih volitvah leta 1998 je vidna na spodnji sliki.

Monopol levosredinske koalicije na trboveljski lokalni politični sceni je bil nepredstavljen, saj je lahko sama odločala o vseh tekočih problemih ter zadevah in jih izglasovala po »svojem okusu«, čeprav so opozicijske stranke temu nasprotovale. Prišlo je do absurdnih situacij, kot je na primer ta, da je celotna opozicija protestno zapustila dvorano občinskega sveta, a so koalicijski svetniki vseeno obravnavali vse točke dnevnega reda in sprejeli potrebne odločitve. Do takšnih zapletov je prihajalo že na začetku mandata. Ko je takratni župan Žgajner za podžupana predlagal po enega predstavnika iz vrst obeh koalicijskih strank .

Slika 3. 2: Razporeditve sedežev v Občinskem svetu po volitvah 1998

Naslednje lokalne volitve, 10. 11. 2002, so prinesle le delne spremembe glede razmerij med posameznimi strankami (glej Preglednico 3. 3). Od devetih političnih strank, katerih predstavniki so zasedli mesta v občinskem svetu, je zopet največji odstotek glasov (33,98) in posledično največ sedežev, deset, dobila LDS.

Preglednica 3. 3: Rezultati lokalnih volitev v Občini Trbovlje leta 2002

	politična stranka	število prejetih glasov	odstotek prejetih glasov	število sedežev v občinskem svetu
1	LDS	3479	33,98	10
2	SD	1616	15,78	4
3	SNS	1811	17,69	5
4	SDS	747	7,30	2
5	SLS	494	4,83	1
6	NSI	480	3,99	1
	DESUS	698	6,82	2
8	Zeleni Slovenije	-	-	1
9	SMS	371	0,39	1

Vir: Internet 4, 18. 4. 2005

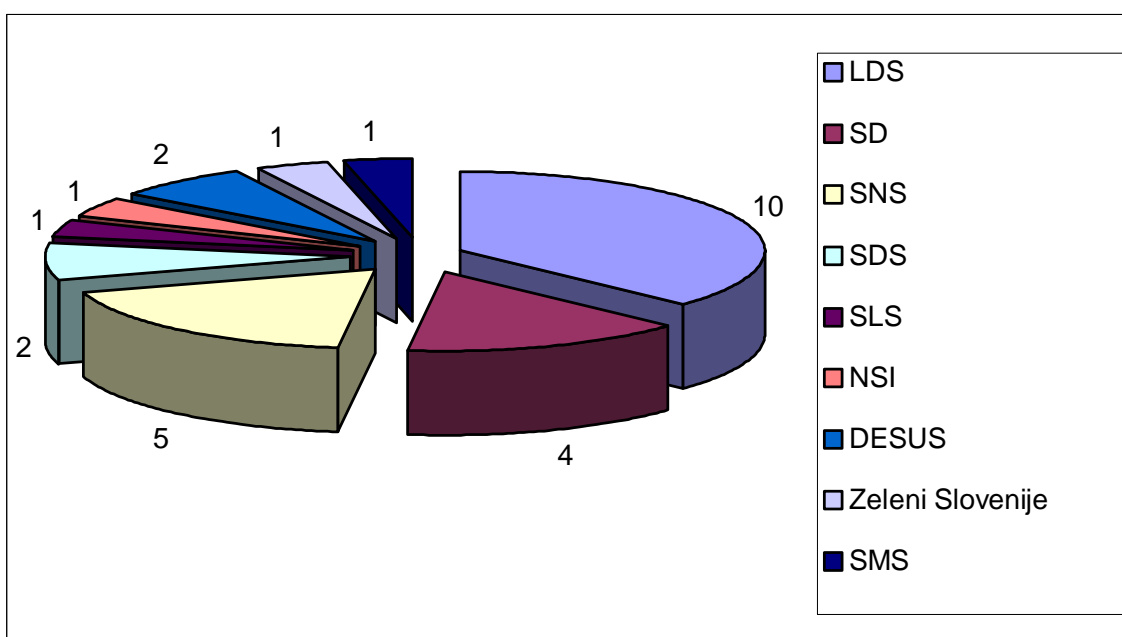
Za veliko presenečenje pa je tedaj poskrbel Bogdan Barovič, poslanec SNS, ki je za skoraj deset odstotkov že v prvem krogu županskih volitev prehitel edinega resnega nasprotnika, Jurija Kolenca, iz vrst LDS (Internet 5, 18. 4. 2005). Barovič se je pred samimi volitvami pokazal kot resen kandidat za župana in močan nasprotnik, predvsem zaradi svoje priljudnosti in sposobnosti predstaviti sebe in približati svoj politični program sprememb željnim Trboveljčanom.

Po njegovi zmagi in delnih spremembah volilne podpore strankam bivše koalicije v občinskem svetu, so »Koalicijo za Trbovlje« ustanovile stranke prejšnje opozicije. Tako se je stanje v občinskem svetu spremenilo. Stranki LDS in SD sedaj tvorita opozicijo. V začetku mandata se jima je pridružila še stranka DESUS z dvema predstavnikoma, vendar pogodbe o sodelovanju z opozicijskima strankama (koalicijske pogodbe) ni podpisala, pa tudi njeno delovanje po večini ni bilo »opozicijsko«, zato je tudi LDS in SD ne obravnavata kot del opozicije (Priloga D).

Politični stranki, ki sta imeli v prejšnjem mandatu v občinskem svetu večino, sta v tem mandatu, prvič po letu 1994, ko so bile izpeljane prve lokalne volitve v novoustanovljenih občinah (Grad, 1998: 135), v vlogi opozicije. Ostale stranke, ki so si zagotovile sedeže v trboveljskem občinskem svetu, pa sestavljajo vladajočo koalicijo (glej sliko 3. 4).

Ker ima opozicija oziroma prejšnja koalicija, zopet večino s štirinajstimi sedeži, bi lahko rekli, da je v Občini Trbovlje zanimiv primer »manjšinske vlade« na lokalni ravni.

Slika 3. 4: Razporeditve sedežev v občinskem svetu po volitvah 2002

3. 3 SPREMINJANJE STRANKARSKE ARENE

Na podlagi spremenljivk sem nadalje skušala ugotoviti ali se je sprememba strankarskega sistema v trboveljskem občinskem svetu po volitvah leta 2002 dejansko zgodila oziroma je bila ta sprememba zgolj navidezna.

Do potrebnih ugotovitev sem prišla s primerjavo vrednosti indeksov razdrobljenosti in agregacije lokalne strankarske arene v dveh mandatih, med leti 1998-2002 in od leta 2002 do 2006, ki so del sklopa spremenljivk, na katere sem se pri raziskovanju spremembe oprla.

Te spremenljivke je Sartori (1976: 131-145) uporabil pri opredeljevanju posameznih razredov strankarskih sistemov in oblikovanju tipologije.

Spremenljivke po Sartoriju (1976: 120) so poleg števila strank, njihove moči in načinu medsebojnega tekmovanja naslednje: razdrobljenost strankarske arene, agregacija strankarske arene, mera polariziranosti strankarske arene, centripetalnost oziroma centrifugalnost, značilnost koalicij in značilnosti opozicij.

3. 3. 1 Razdrobljenost strankarske arene

Razdrobljenost strankarske arene je eden od pomembnejših podatkov, ki nam poleg števila relevantnih glasov in razporejenosti volilne moči prikažejo podrobnejšo sliko strankarske arene. Politična moč je v Sloveniji dokaj razpršena, kažejo pa se težnje po zmanjšanju razdrobljenosti arene.

Razpršenost je mogoče preveriti s pomočjo indeksa frakcionalizacije (Fink-Hafner in Krašovec, 2000: 167-168). Razdrobljenost trboveljske strankarske arene bom izračunala s pomočjo Raevega indeksa frakcionalizacije (Sartori, 1976: 307):

$$F = 1 - \sum_{i=1}^N p_i^2$$

N – število strank

P_i – delež sedežev, ki jih ima i-ta stranka v parlamentu

Preglednica 3. 5: Raev indeks frakcionalizacije po lokalnih volitvah v Trbovljah leta 1998 in 2002

volitve	1998	2002	povprečje
indeks frakcionalizacije	0,754949	0,790543	0,772746

Nihanja za 0,04 vrednosti indeksa frakcionalizacije so zelo majhna, kar kaže na to, da leta 2002 ni prišlo do večjih sprememb v trboveljski strankarski areni. Tabela kaže večjo razdrobljenost strankarske arene in razpršenost politične moči po volitvah 2002, ko ima v občinskem svetu svoje predstavnike devet strank. V prejšnjem mandatu je imelo v občinskem svetu svoje predstavnike deset strank, od tega kar šest samo po enega predstavnika (glej Sliki 3. 2 in 3. 4). Na državni ravni v skoraj vseh posocialističnih državah prevladujejo težnje in delovanje v smeri zmanjšanja indeksa frakcionalizacije (Lajh in Fink-Hafner, 2001: 126).

3. 3. 2 Agregacija strankarske arene

Agregacija strankarske arene se dopolnjuje z merami razdrobljenosti strankarske arene. Agregacijo strankarske arene je mogoče izračunati na podlagi indeksa agregacije. Dvig vrednosti indeksa kaže večjo intenzivnost konsolidacije strankarskih aren. V Sloveniji je od osamosvojitve dalje zaslediti konstanten porast agregacije, čeprav je njena stopnja v Sloveniji med najnižjimi v postsocialističnih državah (Fink-Hafner in Krašovec, 2000: 169).

Indeks agregacije strankarske arene **I_a** dobimo, če ga enačimo z razmerjem med deležem parlamentarnih sedežev največje parlamentarne stranke in številom strank v

parlamentu. Pri izračunu sem uporabila delež največje stranke v trboveljskem občinskem svetu – v obeh mandatih je to stranka LDS.

Preglednica 3. 6: Indeks agregacije po lokalnih volitvah v Trbovljah leta 1998 in 2002

volitve	1998	2002
Ia	0,044444	0,04115

Indeks agregacije Ia se je po volitvah leta 2002 znižal skoraj za minimalno vrednost. Za primerjavo: Slovenija v primerjavi z drugimi postsocialističnimi državami na ravni parlamentarnih volitev odstopa zaradi relativno nizke stopnje agregacije strankarske arene, ki je bila po prvih volitvah znašala 0,01944, po tretjih leta 2000 pa 0,03968 (Fink-Hafner in Krašovec, 2000: 169). Stopnja agregacije lokalne trboveljske strankarske arene je dokaj visoka (leta 1998 je znašal 0,044444, štiri leta kasneje pa 0,04115), če jo primerjamo z državno ravtnjo, kar pomeni, da se je trboveljska strankarska arena hitreje konsolidirala kot slovenska parlamentarna strankarska arena.

3. 3. 3 Mera polariziranosti strankarske arene

Mera polariziranosti strankarske arene je delitev arene na podlagi ideološkega kontinuuma levo-desno, kjer obstaja levi pol, ki naj bi zagovarjal bolj liberalne in napredne ideje, in desni pol, ki je bolj konzervativen. Sam koncept kontinuuma je precej neopredeljen, a ima veliko vlogo v političnem življenju in raziskovanju tega področja. Politične stranke se same razvrščajo na ta kontinuum in glede na čas, prostor ter opredelitev do posameznih tem, spreminjajo na njem svojo pozicijo. Polariziranost strankarske arene je mogoče izračunati s pomočjo mere polariziranosti (Kropivnik, 2000: 183-184).

Oblikovanja mere polariziranosti sta se lotila Sartori in Sani (Sartori in Sani v: Kropivnik, 2000) tako, da sta lahko uporabila indikatorje polariziranosti za razdalje med centri skupin. Indikatorji so se ujemali s Sartorijevo kvalitativno tipologijo. Prav tako so bile osvetljene razlike med političnimi prostori, ki jih mere fragmentiranosti niso mogle razkriti. Politične stranke so si med seboj enake, ne glede na to, kako številno je njihovo članstvo.

To pomanjkljivost odpravi Powel in njegova različica mer polariziranosti, ki ima vse pozitivne značilnosti prejšnjih indikatorjev, poleg tega pa upošteva še velikost strank. Tako temelji na standardnem odklonu obteženih centrov skupin pripadnikov strank od skupnega povprečja na ideološkem kontinuumu (Powel v: Kropivnik, 2000: 183-184).

Mera polariziranosti je izražena s formulo:

$$P = \frac{\sum_{i=1}^p n_i(x_i - \bar{x})^2}{N-1}$$

P - mera polariziranosti

X_i - predstavlja povprečje opredelitev pristašev stranke i na lestvici levo-desno

N_i - število pristašev stranke i

N - število vseh anketiranih

p - število strank

Za sam izračun te kompleksne formule za mero polariziranosti trboveljske strankarske arene bi potrebovala zelo specifične podatke, ki jih je težko pridobiti, zato mere polariziranosti v tem primeru nisem uporabila. Predvsem pa menim, da je to mero bolj smiselno uporabiti v raziskavah na državni ravni, pri večjih in bolj reprezentativnih vzorcih.

3.3.4 Centripetalnost; centrifugalnost

Za slednjo je značilno, da politične stranke, pozicionirane v centru, zgubljajo volilne glasove ter posledično tudi volilno podporo, ki se iz centra prestavi na skrajno levico ali desnico. To pomeni, da politično moč dobijo ekstremne politične stranke. S centripetalnostjo pa označujemo pojav, pri katerem je težišče pridobljenih glasov pozicionirano v centru, zato politične stranke s podobno ideološko osnovo iščejo konsenz pri reševanju problematik in ga tudi lažje dosežejo zaradi podobne ideološke ter svetovnonazorske podlage.

Na podlagi rezultatov lokalnih volitev in izjav predstavnikov iz političnih strank SD in LDS, ki sta skupno na zadnjih lokalnih volitvah prejeli največ volilnih glasov (49,76%),

vendar sta se v tem mandatu odločili, da bosta v občinskem svetu na strani opozicije (v prejšnjem mandatu sta bili na pozicijski strani), ter izjav predstavnikov dveh sedanjih koalicijskih strank (v prejšnjem mandatu so bile na strani opozicije) (Preglednica 3. 5), bom ugotavljala ali gre v trboveljski strankarski areni v zadnjih dveh mandatih za primer centrifugalnosti oziroma centripetalnosti. S predstavniki ostalih koalicijskih strank SLS, NSI SMS in Zeleni Slovenije nisem opravila intervjujev, zato o njihovem lastnem pozicioniranju na cepitveni liniji levo-desno ni mogoče govoriti, vendar bi jih na podlagi aktualnega političnega dogajanja lahko označila kot pretežno desnosredinske.

Preglednica 3. 7: Pozicije strank na cepitveni liniji levo-desno in odstotki pridobljenih glasov

cepitvena črta	SD	SDS	SNS	LDS
levo/desno	levica	sredina a	sredina	sredina
prejeti glasovi leta 1998 (v %)	13,92	8,23	11,19	33,97
prejeti glasovi leta 2002 (v %)	15,78	7,30	17,69	33,98

Vir: Intervjuji predstavnikov zgoraj navedenih političnih strank in Internet 4, 18. 4. 2005

3. 3. 5 Značilnost koalicij

Koalicijo v večini primerov sestavljajo stranke, ki so si med seboj ideološko podobne, kar jim omogoča boljšo povezanost ter strinjanje glede temeljnih vprašanj ter enotnost pri zagovarjanju teh pred opozicijo (Sartori, 1976: 122).

V primeru, da stranke koalicije nimajo podobne ideološke osnove, lahko pride tudi do bipolarnosti koalicije, ki vodi v obstoj dveh polov znotraj vladajoče koalicije. Povzročata nestabilnost vlade, nevarnost političnega obrata in prihoda ekstremnih političnih strank na oblast.

Močno koalicijo v Občinskem svetu Občine Trbovlje sta v prejšnjem mandatu tvorili stranki LDS in SD (na volitvah je koalicija dobila 47,98% glasov; pridružil pa se jim je še nestrankski kandidat, tako, da je imela v občinskem svetu 17 sedežev), ki vsaj na državni ravni veljata za levo-sredinski. Na lokalni ravni pa so se prvi izrekli za sredinske, drugi pa za leve.

Kot sta zatrdila predstavnika ene in druge stranke (Priloga D in Priloga E) je bilo njihovo sodelovanje uspešno. Prav tako so se oboji, razen redkih izjem, držali koalicijske pogodbe.

Sedanjo koalicijo, Koalicijo za Trbovlje, tvorijo stranke, ki so podpisale koalicijsko pogodbo, in sicer SNS, SDS, NSI, SMS, Zeleni Slovenije. H koaliciji je šteta tudi SLS, čeprav pogodbe ni podpisala (na volitvah so dobili 34,2% glasov in ima v občinskem svetu 11 sedežev). Te, sicer ideološko zelo različne stranke, bi lahko na prvi pogled uvrstili desno od centra, čeprav sta predstavnika obeh največjih koalicijskih strank zatrdila, da njuni stranki spadata v sredino. Glede usklajenosti delovanja koalicije pa sta pojasnila, da se stranke koalicije med seboj pred glasovanjem dogovorijo, katere predloge bodo enotno podprle in pri katerih se bodo njihovi svetniki odločali predvsem po svoji vesti (Priloga B in C).

Nasprotno sta trdila predstavnika opozicijskih strank – da večje enotnosti znotraj koalicije ni, saj je »način dela predstavnika druge večje koalicijske stranke biti apriori proti« (Priloga D) in, da prihaja znotraj samih strank koalicije »celo do kolizije« ter da je »edino kar jih združuje hotenje po oblasti« in ne ideološka osnova (Priloga E).

3. 3. 6 Značilnosti opozicij

Sartori (1976: 133) opredeli dve vrsti opozicij: ideološko in protestno. Ideološka opozicija nasprotuje koaliciji zaradi nasprotujočih si ideologij ene in druge strani. Drugi primer je opozicija, ki v vseh zadevah nasprotuje koaliciji, če ne drugače le iz principa in protesta, zato jo imenujemo protestna opozicija. Zadnja točka po kateri se opozicije med seboj razlikujejo je tako imenovani izsiljevalski potencial in s tem dejstvo, kako stranke opozicije vplivajo na delovanje koalicijskih strank (Sartori, 1976: 123).

Stranke opozicije si niso vedno enotne in to ne pomeni združenje moči vseh opozicijskih strank, zagovarjanje ter predstavljanje alternativ vladnih politik, ampak je v tem primeru opozicija razdeljena na dva pola. Opozicijske stranke se med seboj izključujejo in niso sposobne konstruktivnega sodelovanja ter predstavljanja in zagovarjanja slabosti vladnih politik (Sartori, 1976: 123).

Opozicijo so v prejšnjem mandatu v Občini Trbovlje sestavljale stranke trenutne »Koalicije za Trbovlje«, ki so bile zaradi velike premoči takratne koalicije v večini primerov potisnjene v kot in tudi zato so bili rezultati glasovanj v večini primerov, a priori proti; predvsem predstavnika SDS-a (Priloga E).

Predlogi opozicijskih strank so bili predstavljeni, pri njihovem glasovanju pa se je zadeva ustavila. V prvem letu prejšnjega mandata so se pred vsako sejo sveta zbirali predsedniki svetniških skupin na opozicijskih sestankih, kar so kasneje zaradi pomanjkanja interesa in rezultatov opustili.

Predstavnica SD, Tatjana Jevševar je prejšnjo opozicijo opisala: »Opozicija v prejšnjem mandatu je bila, razen SDS in redkih izjem, konstruktivna. Tudi njihov angažma ni bil pretirano velik, ne tako kot v zdajšnjem mandatu, ker dejstvo je, da je stroke več na strani opozicije.« Dodala je še: »Stranka, ki je sedaj na oblasti, je izvajala obstrukcije v prejšnjem mandatu, bila antiprotivna¹⁰ za vsako ceno. Sam župan je bil tisti, ki je protestno odstopil z mesta občinskega svetnika na samem javnem nastopu« (Priloga D).

Sedanja opozicija se takšnih oblik protesta in izsiljevanja ne poslužuje, mogoče tudi zato, ker nima problemov z neprestanim preglasovanjem, kar pa ne pomeni, da se strinja z vsemi koalicijskimi predlogi. Nasprotovanja prejšnje opozicije naj bi bila (po mnenju predstavnikov tedanje koalicije) bolj izraz neke nemoči in protesta kot karkoli drugega. Podžupan Metod Kurent je o samem delovanju Občinskega sveta in trenutne koalicije, glede na prejšnje stanje dodal: »Mi smo bolj demokratični kot so bili v prejšnjem mandatu, saj smo pripravljeni prisluhniti predlogom vseh svetnikov, ki imajo pametne predloge za dobrobit za Občine Trbovlje in za njene občane, kar na žalost v prejšnjem mandatu ni bilo vedno mogoče« (Priloga C).

¹⁰ Iz konteksta njene izjave je razvidno, da bi Jevševarjeva morala uporabiti besedo protiven; nasproten, nasprotujoč (SSKJ.1994. DZS. Ljubljana: 1089).

3. 4 SPREMEMBA RAZMERIJ MOČI V OBČINI TRBOVLJE

Kot že omenjeno, je bil z lokalnimi volitvami leta 2002 za župana trboveljske občine – po dolgem monopolu nad tem individualnim organom lokalne samouprave s strani strank SD in LDS (ki sta imeli in še vedno imata večino v trboveljskem občinskem svetu, a v njem tvorita opozicijo) – izvoljen predstavnik Bogdan Barovič, član SNS, ki je bila v občinskem svetu v prejšnjem mandatu opozicijska stranka, sedaj pa je »predsedujoča« manjšinski koaliciji. Od popolnega monopola levih strank nad lokalno oblastjo v občini naj bi se situacija delno spremenila.

Dejstvo je, da je razmerje med županom in občinskim svetom v veliki meri odvisno od strankarske strukture slednjega in strankarske pripadnosti župana. V primeru Občine Trbovlje lahko govorimo **kohabitaciji**. V takšni situaciji je sodelovanje med organoma deloma zelo težko zagotoviti, saj je sodelovanje med njima odvisno predvsem od strpnosti, dobre volje in politične kulture vpletenih (Grad, 1998: 127).

Vsi intervjujanci se strinjajo, da je do neke spremembe v delovanju občinskega sveta prišlo, mnenja o tem ali se je spremenilo na bolje ali na slabše, pa so seveda deljena. Dejstvo je, da je župan Barovič, zaradi velikih obveznosti, ki mu jih nalaga poslanska funkcija v Državnem zboru Republike Slovenije, večino časa odsoten. Tako Občino Trbovlje praktično vodi podžupan Metod Kurent, ki tudi v večini oziroma skoraj vedno, vodi seje občinskega sveta.

Po njegovem mnenju je sedaj delo občinskega sveta v primerjavi s prejšnjim mandatnim obdobjem bolj sistematično. Večina dela se opravi v delovnih telesih, tako da se na sami seji razjasnijo zgolj določene nejasnosti, nato pa se o posamezni zadevi glasuje.

Predstavnik LDS o samem delu občinskega sveta meni, da včasih pride do posameznih proceduralnih zapletov, za kar je po njegovem mnenju kriva neizkušnost stranke na oblasti (Priloga E). Bolj kritična je bila predstavnica SD Tatjana Jevševar: »Prejšnji način delovanja je bil bolj povezovalen. Ta zadeva sedaj ni povezovalna, predvsem pa ne igrajo argumenti. Je zaverovanost v oblast, ki ne prinaša nobenih posebnih uspešnosti na dolgi rok. Način delovanja vlade, ki obstaja ni takšen, kot bi moral biti, ker vlada

mora delati po sprejetem programu, ne pa akcijsko, kot dela ta vlada, brez vsakih strategij in planiranj« (Priloga D).

Zaradi samih finančnih razlogov naj bi se po oceni podžupana Kurenta število sej občinskega sveta zmanjšalo, s tem pa so te postale obsežnejše, vendar statistični podatki za prvo polovico mandata tega niso pokazali.

Preglednica 3. 8: Število sej občinskega sveta Občine Trbovlje v obeh mandatih

	1999/2001	2001/2002	2003/2004
Redne seje	17	10	16
Izredne seje	0	0	2
Korespondenčne seje	2	3	3
Skupaj	19	13	21

Vir: Poročila o delu Občinskega sveta, Nadzornega odbora in dela občinske uprave za leta 1999/2001, 2001/2002 in 2003/2004

Novost, ki so jo prav tako vpeljali z začetkom mandata je, da se seje prenašajo prek lokalne televizije, kar je po mnenju podžupana pripomoglo k »zmanjšanju številnih izpadov in provokacij posameznikov, kar se je dogajalo v preteklosti. Tako je tudi delo občinskega sveta in župana ter občine bolj transparentno in posledično tudi bolj demokratično« (Priloga C).

Kar se tiče same politične moči, sedanja opozicija priznava, da so v primerjavi s prejšnjim mandatom potrebni bistveno večji napor, da želene stvari izglasujejo, ker imajo v občinskem svetu minimalno večino. V zadnjem času so zaradi številnih odstopov svetnikov iz vrst LDS ti napor še večji (Priloga E).

Podžupan potrjuje, da se je praksa razmerij med koalicijo in opozicijo spremenila, prej je imela koalicija dvotretjinsko večino, sedanja opozicija pa ima 60% oziroma 55-45%, odvisno od same udeležbe njihovih svetnikov na sejah (Priloga C).

Za samo primerjavo je v spodnji preglednici 3. 9 navedeno število pravnih aktov, sprejetih v prejšnjem in sedanjem mandatu v Občinskem svetu Občine Trbovlje, kjer se vidi, da večjih odstopanj v sedanjem mandatu, v primerjavi s prejšnjim, ni, čeprav bo mogoče realno sliko primerjave mandatov mogoče narediti šele po letu 2006.

Preglednica 3. 9: Sprejeti akti v Občinskem svetu Občine Trbovlje

OBD OBJA po mandatih	1999/2002	2002/2004
Sprejeti akti		
Odloki	67	38
Skupni odloki z drugimi obč	1	0
Pravilnik	13	7
Sklep	15	10
Prodaja z zbiranjem ponudb	3	7
Javni razpisi	3	0
Poslovnik občinskega sveta	2	1
Sprememba poslovnika	1	2
Statut	1	1(2 spremembe,dopolnitve)
Odredbe	2	0
Odločbe	1	0
Skupaj	542	340
Nerealizirani sklepi	3	4

Vir: Poročila o delu Občinskega sveta Nadzornega odbora in dela občinske uprave za leta 1999/2001, 2001/2002 in 2003/2004

4. REZULTATI RAZISKAVE

Spremembo trboveljske strankarske arene sem ugotavljala na podlagi spremenljivk, ki so bile podrobneje predstavljene v točki 3.4 diplomske naloge. Vrednosti spremenljivk sem ugotavljala na podlagi statističnih podatkov in odgovorov, ki sem jih dobila ob pogovoru s štirimi trboveljskimi svetniki, ki so povsem različno, in s pogledom skozi interes stranke, katere predstavniki so, opisali iste situacije.

Spremenljivke, ki sem jih uporabila so: centrifugalnost oziroma centripetalnost, antisistemskost, bipolarnost koalicije in opozicije, ideološka bližina koalicije, ideološka oziroma protestna opozicija in njen izsiljevalski potencial. Spremenljivko o merah polariziranosti zaradi kompleksnosti in količine podatkov potrebnih za njen izračun, nisem računala. Izračunala sem indeks agregacije in indeks frakcionalizacije, a so bila odstopanja glede na oba mandata zelo nizka, skoraj nična. Indeks agregacije oziroma večanje njegove vrednosti kaže na konsolidacijo stranakarke arene. Vrednost tega indeksa je po zadnjih lokalnih volitvah v trboveljski občini padla za 0,0033. Razdrobljenost strankarske arene sem izračunala s pomočjo indeksa frakcionalizacije. Glede na dobljene vrednosti se je indeks frakcionalizacije v tem mandatu povečal za 0,04. Izjave svetnikov o prejšnjem in sedanjem mandatu so zbrane v spodnjih preglednicah 4. 1 in 4. 2

Preglednica 4. 1: Ocene značilnosti trboveljske strankarske arene v prejšnjem mandatu v obdobju od leta 1998 do 2002

Spremenljivke	SDS	SD	SNS	LDS
Centripetalnost, centrifugalnost	Centripetalnost	centripetalnost	centripetalnost	centripetalnost
antisistemska	Ne	Ne	Ne	Ne
Bipolarnost koalicije	Ne	Odvisno od zadeve	Ne	Ne
Bipolarnost opozicije	Odvisno od zadeve	Ne	Odvisno od zadeve	Da
Ideološka bližina koalicije	Ne	Ne	/	Ne
Ideološka, protest. opozicija	Protestna	Protestna	Protestna	Protestna
Izsiljevanje opozicije	Obstrukcija	Obstrukcija, odstop	Obstrukcija, odstop	Obstrukcija

Vir: Intervjuji s predstavniki zgoraj navedenih političnih strank

Preglednica 4. 2: Ocene značilnosti trboveljske strankarske arene v sedanjem mandatu v obdobju od leta 2002 do 2004

spremenljivke	SDS	SD	SNS	LDS
centripetalnost, centrifugalnost	Centripetalnost	Centripetalnost	Centripetalnost	Centripetalnost
antisistemska	Ne	Ne	Ne	Ne
bipolarnost koalicije	Odvisno do zadeve	Da	Odvisno do zadeve	Da
bipolarnost opozicije	Ne	Odvisno od zadeve	Ne	Ne
ideološka bližina koalicije	Ne	Ne	Ne	Ne

ideološka, protest.opozicija	Ne	protestna	protestna	Ne
izsiljevanje opozicije	Ne	Ne	Ne	Ne

Vir: Intervjuji s predstavniki zgoraj navedenih političnih strank

V obeh mandatih sem na podlagi opravljenih intervjujev ugotovila, da gre pri vseh upoštevanih strankah za primer centripetalnosti, kar pomeni, da je težišče pridobljenih glasov pozicionirano v centru. Iskanje konsenza jim pri nekaterih zadevah še vedno dela težave, čeprav so si bili vsi intervjuvanci edini, da delujejo za skupno dobro Občine Trbovlje in njenih občanov.

Prav tako so se strinjali, da živimo v demokratični državi, zato v njej ni prostora za različne oblike antisistemskosti. Le predstavnik LDS Princ je bil mnenja, da Trbovlje potrebuje močno stranko, vendar po mojem mnenju tu ni šlo za nič drugega kot za nostalgijo po »zlatih letih vladavine LDS-a«.

Kar se bipolarnosti koalicije tiče, je bila ta veliko bolj enotna v prejšnjem, kot je v sedanjem mandatu, verjetno pretežno na račun predstavnikov druge največje koalicijske stranke v svetu SDS, ki v nekaterih zadevah še vedno igra vlogo opozicijske stranke. Vsi so se tudi strinjali, da ne v prejšnjem ne v sedanjem mandatu ni pripomogla k njeni večji enotnosti nasproti opoziciji.

Predstavnika opozicije sta dejala, da je ta veliko bolj enotna sedaj, kot je bila prej (Prilogi D in E). Vendar je tudi v prejšnjem mandatu morala združiti moči in glasove nasproti koaliciji z dvotretjinsko večino, kar je bilo v večini primerov, kot sta rekla svetnika SDS in SNS, jalovo delo, zato so se posluževali različnih oblik protesta in celo izsiljevanja (Prilogi B in C). V prejšnjem mandatu lahko rečemo, da je bila prisotna močna protestna opozicija, ki se je pri svojih poskusih za sprejetje, po njihovem mnenju, ugodnih predlogov posluževala tudi izsiljevanja. Tudi sedaj imajo stranke vladajoče koalicije včasih občutek, da je nestrinjanje opozicije včasih izraz protesta in nemoči.

Na podlagi zgornjih ugotovitev, lahko zaključim, da je do spremembe strankarske arene po mnenju intervjuvancev prišlo, čeprav se sam odstotek volilne podpore sedanje

opozicije in prejšnje koalicije glede na prejšnji mandat ne razlikuje veliko. V prejšnjem mandatu je imela koalicija SD in LDS 17 sedežev, sedaj jih ima 16. Glede na izjave intervjuvancev potrjujem, da je po Sartorijevi tipologiji do spremembe prišlo, s čimer potrjujem prvo hipotezo »Sprememba v porazdelitvi volilne podpore na lokalnih volitvah za občinske svetnike leta 2002, rezultira v spremembi tipa strankarskega sistema trboveljskega občinskega sveta.«

Razmerje moči se je po lokalnih volitvah 2002, predvsem pa z izvolitvijo Baroviča za župana in z oslavitvijo moči v sedežih do sedaj najmočnejše stranke LDS ter zaradi težav in odstopov, ki se dogajajo znotraj stranke, prevesilo v prid desnosredinskih, prej opozicijskih strank. V intervjujih sta to tezo potrdila tudi oba predstavnika opozicije (Prilogi D in E). Glede na prejšnje stanje lahko potrdim tudi drugo hipotezo, »Izvolitev predstavnika SNS (Bogdana Baroviča) na volitvah za župana leta 2002 je povzročila premik razmerij moči v Občini Trbovlje kot teritorialni in politični enoti.«

5. ZAKLJUČEK

Trbovlje ležijo v samem središču Slovenije. Zaradi rudnih bogastev, predvsem rjavega premoga, je kot največje mesto »Revirjev« na prelomu v prejšnje stoletje postalo pomembno industrijsko središče, hkrati pa so ga zaznamovali tudi dogodki, ki so imeli pomemben vpliv na družbeno in politično življenje naše domovine. Zametki naseljenosti te doline pa segajo daleč v preteklost.¹¹

Zgodovinsko Trbovlje lahko označimo kot pretežno industrijsko mesto z večino delavskega prebivalstva, ki je živelo in delalo v nevzdržnih delovnih razmerah, kjer je bilo zaničevanje, izkoriščanje in teptanje osnovnih človekovih pravic ter dostojanstva del vsakdana.

V 19. stoletju se je kot odgovor na izkoriščanje kapitalistov izoblikovalo delavsko gibanje, ki je skušalo udejanjiti nauke revolucionarnih mislecev Marxa in Engelsa. Tako so se med delavci pojavile težnje po osvoboditvi dela, odpravi izkoriščanja in želje po praktičnem socializmu ter komunizmu. Trboveljski rudarji so z organiziranimi stavkami zahtevali boljše delovne pogoje, leta 1920 so celo prevzeli krajevno oblast in organizirali trboveljsko komuno po pariškem zgledu, ki je sicer zdržala le tri dni.

Štiri leta pozneje je prišlo do oboroženega spopada med pripadniki delavskega gibanja in oboroženimi pripadniki fašistične organizacije ORJUNE (Organizacije jugoslovanskih nacionalistov), ki so izvajali napade na delavce in delavske centre, z namenom zadušitve njihovega gibanja. Orjunaši, ki jih je podpirala tudi takratna vlada, so pod pretvezo, da želijo zgolj razviti svoj prapor, nameravali izvesti še en svoj napad v znani trdnjavi komunizma. Lokalne komunistične organizacije so organizirale oborožen odpor, ki je terjal žrtve na obeh straneh in se je prevesil v prid delavstva. Po tem hudem porazu si fašistična organizacija ni več opomogla in ta spopad je zaznamoval začetek njenega konca.

Trbovlje je bilo takrat znano kot center komunizma v Sloveniji in kot potrditev tega je bil 17. in 18. aprila 1937 v zaselku Čebine nad Trbovljami organiziran ustanovitveni

¹¹ Prvi zapisi o tem kraju segajo v davno obdobje od leta 1220 do 1230, v katerih je omenjeno kot naselje Preful, Prevol, Trevol, Triuella in Trefalu iz katerega je bilo izpeljano ime Trbovlje (Internet 1, 19. 4. 2005).

kongres¹² Komunistične partije Slovenije v okviru Komunistične partije Jugoslavije (Naglav, 1979: 20-85).

Trbovlje z okolico so še danes zaradi pretekle in polpretekle zgodovine in zaradi vpliva, ki ga ima ta na prebivalce, njihovo mišljenje ter ideologijo, zapisane kot del »rdečih revirjev«. V obdobju po drugi svetovni vojni je bila namreč stopnja tamkajšnje volilne podpore Komunistični partiji med največjimi v Sloveniji, če ne celo najvišja.

Po osamosvojitvi slovenske države in preoblikovanju oziroma preimenovanju tedanjih slovenskih komunistov in nastanku novih političnih strank, je volilna podpora Trboveljčanov ostala tradicionalno zavezana sedanji SD, pozneje pa, ob njeni čedalje bolj vidni in pomembni vlogi na slovenski politični sceni, tudi LDS.

Geografska zaprtost in državne subvencije, ki so vzdrževale tradicionalno, a s časom ne več tako dobičkonosno, okolju neprijazno premogovniško panogo, brez zadostne dodane vrednosti in nizko kakovostjo izkopanega premoga, so zgolj za kratek čas odlagale začetek zatona tega nekdanj razvitega dela Slovenije.

Danes je slika Trbovelj popolnoma drugačna, saj se skoraj vsi paradni konji trboveljske industrije (Termoelektrarna Trbovlje in Rudnik Trbovlje-Hrastnik) pripravljajo na postopek zapiranja, so v stečajnih postopkih ali pa so celo že leta zaprti. Posledica temu je velik delež brezposelnosti v Trbovljah, v Zasavju kot regiji, pa je problematika brezposelnosti med najvišjimi v Sloveniji, čeprav se stanje počasi izboljšuje. Tako lahko primerjamo odstotek brezposelnosti v Sloveniji, ki je bila v letošnjem prvem trimesečju 10,4 odstotna (Internet 6, 20. 4. 2005), medtem ko je bila mesečna brezposelnost v letu 2005 v Trbovljah 4,2 odstotna (Internet 7, 3. 5. 2005).

Obup in nezadovoljstvo z lokalno oblastjo se je med Trboveljčani skozi tri mandate – od leta 1994 naprej stopnjevalo, leta 2002 so se na lokalnih volitvah za občinske svetnike pokazali delni premiki v miselnosti ljudi in njihovi tradicionalni podpori strankam SD in LDS. Ti premiki so z izvolitvijo Baroviča dosegli nekakšen vrhunec. Mogoče bi lahko iskali razlog za njegovo izvolitev v njegovi preprostosti, sposobnosti približati se in prisluhniti navadnim ljudem ter dejstvu, da predstavniki LDS, po večini direktorji

¹² Na njem so se sestali delegati Komunistične partije v največji tajnosti, ker njihovo delovanje ni bilo legalno in sprejeli programske osnove in sklepe za delo komunistov, ki jih je osnoval Edvard Kardelj (Naglav, 1979: 85).

velikih trboveljskih podjetij, tega niso sposobni. Dejstvo je, da »siti lačnih ne razumejo« in na določeni točki takšne gospodarske, socialne in moralne krize, kateri smo bili priča v Trbovljah, ko so bile spremembe nujno potrebne, so volivci izbrali nekoga, za katerega so bili prepričani, da jih je sposoben in pripravljen izpeljati, navkljub njihovi občasni radikalnosti. Spremembe v sami Občini Trbovlje zelo očitne, nekatere od njih so rezultat dela v prejšnjem mandatu, vendar sedanji mandat zaznamujejo tudi ogromna prizadevanja za privabljanje novih podjetij iz različnih panog ter poskusi čimbolj izkoristiti že obstoječa podjetja in preprečiti njihovo zaprtje, s čemer bi se ohranila delovna mesta.

Nekdo od intervjuvancev, njegove identitete ne želim razkriti, ker je situacijo komentiral neuradno, je primerjal spremembo na oblasti leta 2002 z vzponom nacionalizma in fašizma v Nemčiji ter Italiji pred drugo svetovno vojno, seveda v negativnem smislu in dodal še nekaj opazk na račun mentalnih sposobnosti in moralnih norem volivcev. Mogoče bi lahko potegnili določene vzporednice v smislu želje in hrepenenja po spremembi in rešitvi iz brezizhodnega položaja brez prihodnosti predvsem za prebivalce nižjega sloja.

Stranke SD, LDS in DESUS (čeprav ga prvi dve stranki ne štejeta v opozicijo), ki sedaj zastopajo barve opozicije se očitno ne morejo popolnoma sprijazniti s svojim novim, v primerjavi s prejšnjim, depriviligiranim položajem, medtem ko je stranke koalicije delno zaslepila večja moč in teža. To se lepo vidi ob spremljanju sej občinskega sveta, kjer včasih prihaja do komičnih, celo grotesknih situacij, ki so dokaz pomanjkanja politične kulture v trboveljski strankarski areni (Internet 1, 19. 4. 2005 in neposredni prenosi sej Občinskega sveta na lokalni televiziji). Na začetku mandata smo bili priča nekaterim podtikanjem in poskusom diskreditacije na zasebnem in političnem področju med posameznikoma, enega iz opozicije, drugega iz koalicije.

Glede na to, da so mi vsi svetniki, ki sem jih intervjuvala (Priloge B, C, D in E) zatrdili, da njihovo delovanje in odločanje temelji na zagotavljanju blaginje in dobrobiti Trbovelj ter Trboveljčanov, lahko le upamo, da Trbovlje čaka lepa prihodnost. Sama pa dodam le še tradicionalni rudarski pozdrav: »Srečno!«.

6. LITERATURA

- Donovan, Mark and Broughton, David (1999): Changing Party System in Western Europe, Printer, London and New York
- Fink-Hafner, Danica (1992): Ali je z reformo volilnega sistema mogoče preoblikovati strankarsko areno?. Teorija in praksa, 29, 7/8, str. 728-734
- Fink-Hafner, Danica in Krašovec, Alenka.2000. Konsolidacija slovenske strankarske arene v primerjalni perspektivi. V: Fink-Hafner, Danica in Haček, Miro (Ur). Demokratični prehodi 1. FDV, Ljubljana, str.: 155-176
- Fink-Hafner, Danica. 2001. Politične stranke. FDV. Ljubljana
- Fink-Hafner, Danica: Prevzemanje oblasti v kontinuiranem demokratičnem prehodu. V: Fink-Hafner, Danica in Boh, Tomaž (ur). 2002 : Parlamentarne volitve 2000. FDV. Ljubljana, str.: 7-25
- Fink-Hafner, Danica in ostali (2005): Politika na območju nekdanje Jugoslavije. FDV. Ljubljana
- Flanagan, Scott C. and Dalton, Russell J(1990): In : Mair, Peter. The West European Party System. Oxford, University Press. Oxford
- Grad, Franc. 1998. Lokalna demokracija (organizacija in volitve). Uradni list Republike Slovenije. Ljubljana.
- Haček, Miro. 2004. Lokalne volitve zgolj kot indikator za parlamentarne? V: Brezovšek, Marjan in Haček, Miro in Krašovec, Alenka (ur). Lokalna demokracija 1: Analiza lokalnih volitev 2002, Politični procesi in institucije, FDV, Ljubljana str.: 22-35
- Lajh, Damjan in Fink-Hafner, Danica. 2001. Primerjalni vidik konsolidacije strankarskih aren v nekdanjih jugoslovanskih republikah. V: Fink-Hafner, Danica in Haček, Miro (Ur). Demokratični prehodi 2. FDV, Ljubljana, str.: 113-137

- Lukšič, Igor.1999. Večinski volilni sistem kot slaba izbira. V: Teorija in praksa, let.36, št.3, str. 472-480

- Mair, Peter (1990): Parameters of Change In : Mair, Peter. The West European Party Sistem. Oxford. University Press, Oxford

- Mair, Peter (1997): Party Sistem Change. Approaches and Interpretations. Clarendin Press, Oxford

- Naglav, Ado. 1979. Revirji v boju za socializem, ČZDO KOMUNIST-TOZD, Ljubljana

- Panebianco, Angelo (1988): Political Parties. Organization and Power. Cambridge University Press, Cambridge

- Prunk, Janko.2000. Tranzicijske poti v Sloveniji in srednjeevropskih državah v letih 1989-1992/1993. V: Fink-Hafner, Danica in Haček, Miro (Ur). Demokratični prehodi 1. FDV, Ljubljana, str.:43-57

- Pedersen, Mogens N (1990): Electoral Volatility in Western Europe, 1948-1977. In : Mair, Peter. The West European Party Sistem. Oxford. University Press, Oxford

- Poročilo o delo Občinskega sveta Nadzornega odbora in dela občinske uprave za leta 1999/2001. (2001), Trbovlje

- Poročilo o delo Občinskega sveta Nadzornega odbora in dela občinske uprave za leta 2001/2002. (2002), Trbovlje

- Poročilo o delo Občinskega sveta Nadzornega odbora in dela občinske uprave za leta 2003/2004. (2004), Trbovlje

- Sartori, Giovanni (1976): Parties and Party Systems. A framework for analysis. Cambridge University Press, Cambridge

- Sartori, Giovanni (1990): A Typology os Party Sistem. In : Mair, Peter. The West European Party Sistem. Oxford University Pres,. Oxford
- Slovar slovenskega knjižnega jezika (1994). DZS, Ljubljana
- Statut Občine Trbovlje, Internet 1, 19.4.2005
- Von Beyme, Klaus (1985): Political Parties in Western democracies. Aldershort, Gower
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS) (Uradni list Republike Slovenije 72/93 ,57/94 ,14/95, 63/95-obvezna razlaga, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/00, 51/02)in odločitve ustavnega sodišča objavljene v Uradnem listu RS 6/94, 45/94, 20/95, 9/96,39/96,44/96,59/99,108/03), Internet 8, 30.5. 2005

INTERNETNI VIRI

Internet 1: Osnovni podatki o Trbovljah, <http://www.trbovlje.si/?stran=100>, 19.4.2005

Internet 2: Statut Občine Trbovlje,http://www.trbovlje.si/akti/statut_obcine_trbovlje.doc,19. 4. 2005

Internet 3: Rezultati lokalnih volitev 1998,<http://www.cvi.si/volitve/lokvol98/index.htm> 18.4. 2005

Internet 4: Rezultati lokalnih volitev 2002, <http://www.rvk.si/volitve2002/index.html> 18.4.2005

Internet 5: Rezultati lokalnih volitev 2002, <http://www.rvk.si/volitve2002/index.html> 18.4.2005

Internet 6: Brezposelnost v Sloveniji, <http://www.stat.si/novice-poglej.asp?ID=524>, 20. 4. 2005

Internet7:BrezposelnostivTrbovljah,http://www.ess.gov.si/slo/dejavnost/StatisticniPodatki/statisticni_podatki.htm 3.5. 2005

Internet 8: Zakon o lokalni samoupravi, <http://www.gov.si/svrp/2lok/3lok.html> 30.5. 2005

7. PRILOGE

PRILOGA A: VPRAŠANJA ZA INTERVJUJE OBČINSKIH SVETNIKOV

Se vam zdi, da se je po volitvah spremenilo delo občinskega sveta in njegovo sodelovanje z županom, če primerjate sedanji in prejšnji mandat? Glede na to, da ste bili v prejšnjem mandatu v koaliciji sedaj pa v opoziciji, ki ima še vedno večino glasov v občinskem svetu.

Ali se je vašem mnenju, v celoti gledano, zaradi izvolitve župana Bogdana Baroviča razmerje političnih sil v Občini Trbovlje prevesilo v korist desnih strank?

Kam bi uvrstili vašo politično stranko, na cepitveni črti levica/desnica? Ali se današnja usmeritev vaše stranke razlikuje od usmeritve v prejšnjem mandatu?

Kakšen je odnos politične stranke, katere svetnik ste, do obstoječega stanja na trboveljski lokalni politični sceni? Ali se sedanjo ureditvijo, vodstvom («vladajoča koalicija» z večino sedežev v OS, župan) in delom, ki ga le-ta opravlja, strinjate?

(v primeru, da se ne strinja) Katera sredstva bi uporabili za spremembo tega stanja (poleg nabiranja volilne podpore in dobre volilne kampanje)?

Ali bi bilo po vašem mnenju za trboveljsko Občino najbolje, da »vzame v roke« upravlanje občine ena stranka ali ena močna politična osebnost?

V kolikšni meri se z predstavniki ostalih strank, ki z vami tvorijo koalicijo/opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje, strinjate v zadevah in tekočih problemih o katerih odločate? Kako enoten je nastop koalicije/opozicije?(ali se je kdaj zgodilo, da vas je kakšen problem/zadeva razdelila na dva tabora ali bi lahko rekli, da ste enotni). Ali se sedanja praksa razmerij med strankami opozicije in med strankami koalicije v prejšnjem mandatu razlikuje?

Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami v občinskem svetu v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu? Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami (občinski svet) in županom v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu?

Se vam zdi, da podobna ideološka osnova koalicijskih strank pripomore k njeni enotnosti trdnosti njenega delovanje pred opozicijo?

S katerimi besedami bi opisali prejšnjo in sedanjo opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje? Bi lahko rekli, da je podlaga za nasprotovanje koalicijskim predlogom in dejanjem ideološke narave ali so to le znaki protesta? Ali se obnašanje opozicije v sedanjem mandatu kaj razlikuje od obnašanja opozicije v prejšnjem mandatu?

PRILOGA B: INTERVJU S SLAVKOM KMETIČEM, PREDSTAVNIKOM SDS, 23. 5. 2005 ob 14.05.

Se vam zdi, da se je po volitvah spremenilo delo občinskega sveta in njegovo sodelovanju z županom, če primerjate sedanji in prejšnji mandat?

O: Ne, stanje se ni spremenilo na lokalni ravni se je pa na državni. Na lokalni ravni stranki SD in LDS s predstavnikoma DESUS-a imajo še vedno večino v občinskem svetu, le, da so sedaj na strani opozicije.

Ali se je vašem mnenju, v celoti gledano, zaradi izvolitve župana Bogdana Baroviča razmerje političnih sil v Občini Trbovlje prevesilo v korist desnih strank?

O: Ne

Kam bi uvrstili vašo politično stranko, na cepitveni črti levica/desnica? Ali se današnja usmeritev vaše stranke razlikuje od usmeritve v prejšnjem mandatu?

O: Sredinska, je vedno bila.

Kakšen je odnos politične stranke, katere svetnik ste, do obstoječega stanja na trboveljski lokalni politični sceni? Se s sedanjo ureditvijo, vodstvom (»vladajoča koalicija« z večino sedežev v OS, župan) in delu, ki ga le-ta opravlja, strinjate?

O: To je odvisno od primera do primera. Odločitve, ki jih sprejme svet so različne in mnenja o njih mešana. Samo stanje v svetu težko zaradi velike premoči opozicije.

(v primeru, da se ne strinja) Katera sredstva bi uporabili za spremembo tega stanja (poleg nabiranja volilne podpore in dobre volilne kampanje)?

O: Ne razumem s kakšnimi sredstvi to mislite, z revolucijo..kakšna nesmiselna vprašanja so to?

Ali bi bilo po vašem mnenju za trboveljsko Občino najbolje, da »vzame v roke« upravljanje občine ena stranka ali ena močna politična osebnost?

O: Nikakor ne saj živimo v demokratični državi z demokratičnimi zakoni in mi smo demokratična stranka.

V kolikšni meri se z predstavniki ostalih strank, ki z vami tvorijo koalicijo/opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje, strinjate v zadevah in tekočih problemih o katerih odločate? Kako enoten je nastop koalicije/opozicije?(ali se je kdaj zgodilo, da vas je kakšen problem/zadeva razdelila na dva tabora ali bi lahko rekli, da ste enotni). Ali se sedanja praksa razmerij med strankami opozicije in med strankami koalicije v prejšnjem mandatu razlikuje?

O: To se od teme do teme razlikuje. Naša stranka se zavzema za zmanjšanje stroškov življenja v tej občini, smo za zmanjšanje komunalnih storitev, znižanje cen vrtcev. Predolgo se je kapital kopičil v rokah nekaterih in zato je nastal velik razkorak med njimi in na drugi strani med tistimi ki dajo pol plače za mesečne stroške, zato mi na lokalni ravni ne odstopamo od tega.

Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami v občinskem svetu v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu? Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami (občinski svet) in županom v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu?

O: Tu gre predvsem za odločitve lokalne narave, vendar tudi, če je koalicija enotna, jo opozicija preglasuje. Vedno pa naša stranka glasuje v prid predlogu, ki prispeva k blaginji občine.

Se vam zdi, da podobna ideološka osnova koalicijskih strank pripomore k njeni enotnosti trdnosti njenega delovanje pred opozicijo?

O: po partijski je od vrha prišla zahteva po oblikovanju opozicije med SD, LDS in DESUS in njihova podobna ideološka osnova je razlog za to in za njihovo dobro skupno delovanje. Stranke, ki sestavljajo koalicijo so si ideološko dokaj različne.

S katerimi besedami bi opisali prejšnjo in sedanjo opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje? Bi lahko rekli, da je podlaga za nasprotovanje koalicijskim predlogom in dejanjem ideološke narave ali so to le znaki protesta? Ali se obnašanje opozicije v sedanjem mandatu kaj razlikuje od obnašanja opozicije v prejšnjem mandatu?

O: Ni tako izrazito, vsaj na lokalni ravni ne, saj smo vse stranke skupaj s konsenzom spreminjali imena ulic iz Leninovega trga v Mestni trg in ni bilo prisotnih ideoloških trenj. Vendar se najdejo posamezniki, ki skušajo vnesti ideološki razkol v občinski svet (primer postavitve spomenika ljudi, ki so bili deportirani v Nemčijo).

Opomba: Gospod je zavrnil srečanje in snemanje samega pogovora zaradi časovne stiske oziroma nezainteresiranosti in predlagal, da opraviva intervju kar preko telefona. Kljub mojemu prigovarjanju je pri tem vztrajal, ker se mu je zdelo to očitno nepomembno. Zdelo se mi je, da vprašanj ni povsem razumel, zdela so se mu nesmiselna, ali pa jih je obrnil v svojo lastno promocijo in promocijo stranke SDS.

PRILOGA C: INTERVJU S METODOM KURENTOM, PREDSTAVNIKOM SNS IN PODŽUPANOM, KI SVOJO FUNKCIJO OPRAVLJA POKLICNO, 27. 5. 2005 ob 13.45.

Se vam zdi, da se je po volitvah spremenilo delo občinskega sveta in njegovo sodelovanje z županom, če primerjate sedanji in prejšnji mandat? Glede na to, da ste bili v prejšnjem mandatu v koaliciji sedaj pa v opoziciji, ki ima še vedno večino glasov v občinskem svetu.

O: Dejansko se je delo občinskega sveta spremenilo, delamo bolj sistematično, po programu, ki ga sprejmemo na začetku leta, sej sveta je manj kot jih je bilo v prejšnjih mandatih, že zaradi finančnih razlogov saj ena seja stane občino okoli 800 000sit, (iz 10 se je število sej zmanjšalo na 6). To pa ne pomeni, da tudi manj naredimo, seje so bolj obsežne, večji je tudi poudarek na samih pripravah na seje. Na samih sejah ni klasičnih oporekanj, vprašanj saj so vse dileme rešene že na samih komisijah, oziroma v okviru odborov, tako, da se na seji izvedejo pojasnila in samo glasovanje. Strokovne službe gradiva pripravijo in so na voljo tudi za dodatna pojasnila, gradiva za seje so na voljo tudi na internetu, tako, da so dostopne tudi javnosti. Seje se snemajo in se direktno prenašajo tudi prek lokalne televizije, zato tudi ni več izpadov in provokacij posameznikov, kar se je dogajalo v preteklosti. Tako je tudi delo občinskega sveta in župana ter občine bolj transparentno in posledično tudi bolj demokratično.

Mi smo bolj demokratični kot so bili v prejšnjem mandatu, saj smo pripravljene prisluhniti predlogom vseh svetnikov, ki imajo pametne predloge za dobrobit za Občino Trbovlje in za njene občane, kar na žalost v prejšnjem mandatu ni bilo vedno mogoče.

Ali se je vašem mnenju, v celoti gledano, zaradi izvolitve župana Bogdana Baroviča razmerje političnih sil v Občini Trbovlje prevesilo v korist desnih strank?

O: Razmerje sil se je sigurno spremenilo, kajti, LDS je izgubila prejšnjo moč v sedežih, čeprav z SD in DESUS-om tvorita opozicijo, ki ima več sedežev kot trenutna koalicija. Vendar s trudimo vsi slediti skupnemu cilju, ki je izboljšanje kvalitete življenja občanov in občanov.

Kam bi uvrstili vašo politično stranko, na cepitveni črti levica/desnica? Ali se današnja usmeritev vaše stranke razlikuje od usmeritve v prejšnjem mandatu?

O: Če govorimo o lokalni ravni, potem bi rekel zdrava sredina, tudi prej.

Kakšen je odnos politične stranke, katere svetnik ste, do obstoječega stanja na trboveljski lokalni politični sceni? Ali se sedanjo ureditvijo, vodstvom (»vladajoča koalicija« z večino sedežev v OS, župan) in delom, ki ga le-ta opravlja, strinjate?

O: Ko smo na oblasti, če lahko temu tako rečem nosimo neprimerno večjo odgovornost kot smo jo, kajti, ko smo bili v opoziciji smo predvsem opozarjali na napake, kar sedaj absolutno podpiram v kolikor je kritika konstruktivna. Enkrat tedensko se skličejo kolegiji vodij oddelkov na katerih se upoštevajo mnenja in predlogi, kar prispeva k boljšemu delu.

(v primeru, da se ne strinja) Katera sredstva bi uporabili za spremembo tega stanja (poleg nabiranja volilne podpore in dobre volilne kampanje)?

O: /

Ali bi bilo po vašem mnenju za trboveljsko Občino najbolje, da »vzame v roke« upravljanje občine ena stranka ali ena močna politična osebnost?

O: Ne, pomemben je konsenz, da obstaja neko demokratično ozračje kjer ima vsak pravico povedati svoje mnenje in da je tudi samo delovanje Občine Trbovlje bolj transparentno v smislu sodelovanja vseh akterjev, tako politikov kot tudi gospodarstvenikov, da gresta gospodarstvo in politika z roko v roki do nekega hitrejšega napredka in bolj zdravih idej in ciljev do katerih je potrebno priti.

V kolikšni meri se z predstavniki ostalih strank, ki z vami tvorijo koalicijo/opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje, strinjate v zadevah in tekočih problemih o katerih odločate? Kako enoten je nastop koalicije/opozicije?(ali se je kdaj zgodilo, da vas je kakšen problem/zadeva razdelila na dva tabora ali bi lahko rekli, da ste enotni). Ali se sedanja praksa razmerij med strankami opozicije in med strankami koalicije v prejšnjem mandatu razlikuje?

O: Glede na to, da je to da je Koalicija za Trbovlje sestavljena predvsem iz drugih strank kot je sestavljena vladna koalicija, pride do nekih nesoglasij in nasprotij. Vendar se v naprej dogovorimo katere predloge bomo skupaj podprli in pri katerih bo predstavnik stranke glasoval pač po svojem prepričanju oziroma vesti. Vendar to ne predstavlja nobene ovire pri sprejemanju vseh glavnih aktov-statuta, proračuna, ki sta bila celo soglasno sprejeta.

Praksa razmerij med koalicijo in opozicijo se je spremenila, prej je imela koalicija 2/3 večino, sedanja opozicija pa ima 60% oziroma 55-45% odvisno od same udeležbe njihovih svetnikov na sejah, vendar v koaliciji smo pri obiskovanju sej zelo dosledni, medtem ko tega ne morem reči za člane opozicije. Večina od njih je na vodilnih položajih v znanih podjetjih in jim mogoče zato za obiskovanje sej zmanjkuje časa.

Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami v občinskem svetu v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu? Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami (občinski svet) in županom v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu?

O: Zelo se trudimo za iskanje kompromisnih predlogov, kar se kaže tudi v veliko večji storilnosti in v kar 20% višjem proračunu. Kar nekaj dodatnih sredstev smo pridobili na javnih razpisih in z raznimi donacijami. Prej je koalicija na sejah občinskega sveta večinoma sprejemala predloge njihovih članov, ki so bili njim po meri, opozicija je bila popolnoma nemočna, ker je kljub obstrukciji takratnih opozicijskih svetnikov, predloge vedno izglasovala.

Se vam zdi, da podobna ideološka osnova koalicijskih strank pripomore k njeni enotnosti trdnosti njenega delovanje pred opozicijo?

O: Ne, ne mešam ideologije s politiko.

S katerimi besedami bi opisali prejšnjo in sedanjo opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje? Bi lahko rekli, da je podlaga za nasprotovanje koalicijskim predlogom in dejanjem ideološke narave ali so to le znaki protesta? Ali se obnašanje opozicije v sedanjem mandatu kaj razlikuje od obnašanja opozicije v prejšnjem mandatu?

O: V prejšnji opoziciji sem sodeloval tudi sam, moram reči, da je tudi sedanja opozicija nekako konstruktivna, včasih nekateri želijo malo »pokazati«, vendar v večini primerov prevlada razum. Drugače smo zadovoljni z delom opozicije, kot tudi z delom koalicije, očitno delamo prave stvari, ker, če jih ne bi tudi podpore in uspehov ne bi bilo. Opozicija včasih kot sem že omenil nasprotuje koalicijskim predlogom vendar je to bolj izraz neke nemoči in protesta, kot karkoli drugega.

Kaj naj bi bil po vašem mnenju razlog za odstop štirih predstavnikov LDS-a iz trboveljskega Občinskega sveta?

O: Prvi razlog je po mojem mnenju nov zakon po katerem so morali vsi javni funkcionarji oddati poročilo o svojem premoženju, drugi razlog so nesoglasja med njimi in samim predsednikom stranke in nesoglasje z novim vodstvom na lokalni ravni.

PRILOGA D: INTERVJU S TATJANO JEVŠEVAR, PREDSTAVNICO SD, 30. 5. 2005 ob 10.00.

Se vam zdi, da se je po volitvah spremenilo delo občinskega sveta in njegovo sodelovanje z županom, če primerjate sedanji in prejšnji mandat? Glede na to, da ste bili v prejšnjem mandatu v koaliciji sedaj pa v opoziciji, ki ima še vedno večino glasov v občinskem svetu.

O: Samo delo se v bistvu ni spremenilo, kar se tiče s samega sodelovanja z županom je stvar ostala enaka, oziroma je način vodenja drugačen v primerjavi s prejšnjim. Sicer pa vladata enako koalicija in opozicija v Občinskem svetu, pri čemer je posebnost ta, da je opozicija v večini, medtem, ko je koalicija v manjšini. Sam način dela se ni spremenil, spremenil se je sam način urejanja odnosov med strankami. Prejšnji način je bil bolj povezovalen kot ta. ta zadeva sedaj ni povezovalna, predvsem pa ne igrajo argumenti. Je zaverovanost v oblast, ki ne prinaša nobenih posebnih uspešnosti na dolgi rok.

Ali se je vašem mnenju, v celoti gledano, zaradi izvolitve župana Bogdana Baroviča razmerje političnih sil v Občini Trbovlje prevesilo v korist desnih strank?

O: V Trbovljah vlada neka posebnost kjer ima levica, če vanjo štejem LDS in SD (DESUS ni opozicija in nima koalicijske pogodbe, na začetku se je pridruževal opozicijski sredini, vendar je v času tega mandata prihajalo do večjih odstopanj z njihove strani) imata skupaj štirinajst glasov, kar pomeni večino v Občinskem svetu. DESUS je v opoziciji ni pa koalicijski partner v tej opoziciji.

Kam bi uvrstili vašo politično stranko, na cepitveni črti levica/desnica? Ali se današnja usmeritev vaše stranke razlikuje od usmeritve v prejšnjem mandatu?

O: levica

Kakšen je odnos politične stranke, katere svetnik ste, do obstoječega stanja na trboveljski lokalni politični sceni? Ali se sedanjo ureditvijo, vodstvom (»vladajoča koalicija« z večino sedežev v OS, župan) in delom, ki ga le-ta opravlja, strinjate?

O: način delovanja vlade, ki obstaja ni takšen kot bi moral biti, ker vlada mora delati po sprejetem programu, ne pa akcijsko, kot dela ta vlada, brez vsakih strategij in planiranj.

(v primeru, da se ne strinja) Katera sredstva bi uporabili za spremembo tega stanja (poleg nabiranja volilne podpore in dobre volilne kampanje)?

O: naša stranka je bila v začetku zelo konstruktivna in je sodelovala v vseh komisijah in je prevzemala vodenje dol komisije, pri postavljanju komisije in delovanja v naslednjem mandatu. Ko smo ugotovili, da župan izrablja to pripravljenost na sodelovanje smo iz teh komisij izstopili in ostaja naše orodje opozarjanje na obstoječe stanja in probleme v Občinskem svetu. Sicer je bil naš namen aktivno sodelovanje v pri vzpostavitvi vladanja in delovanja same Občine kot take. Ampak s takimi ljudmi, ki so sedaj na oblasti se ne da delati.

Ali bi bilo po vašem mnenju za trboveljsko Občino najbolje, da »vzame v roke« upravljane občine ena stranka ali ena močna politična osebnost?

O: ne sigurno ne, to ni demokracija, bistveno je da se dožeže sozvočje.

V kolikšni meri se z predstavniki ostalih strank, ki z vami tvorijo koalicijo/opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje, strinjate v zadevah in tekočih problemih o katerih odločate? Kako enoten je nastop koalicije/opozicije?(ali se je kdaj zgodilo, da vas je kakšen problem/zadeva razdelila na dva tabora ali bi lahko rekli, da ste enotni). Ali se sedanja praksa razmerij med strankami opozicije in med strankami koalicije v prejšnjem mandatu razlikuje?

O: mi se za vsako točko dnevnega reda Občinskega sveta dobro pripravimo predloge, strinjanja in nestrinjanja z že predlaganim, tako, da je naš način konstruktivno sodelovanje na podlagi argumentov in vsebine, kar ni lastno vladajoči stranki-SNS, ki se v vsebino ne pogloblja, ampak dela površno. Praksa razmerij med strankami opozicije je odvisna od problemov, ki so v obravnavi, vendar je relativno enotna.

Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami v občinskem svetu v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu? Ali opazate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami (občinski svet) in županom v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu?

O: razlikuje se v tem, da je prejšnja koalicija sedaj opozicija, sam način delovanja je odvisen od dejanske situacije, sam način delovanja opozicije je znan in je opozarjanje na probleme. Vladajoča koalicija ni sposobna iskati kompromisov in soglasja, pri čemer to, da imamo večino ne igra nobene vloge. Ko se išče soglasje ne igra razmerje moči

nobene vloge. V prejšnjem mandatu se je iskalo soglasje predvsem v smislu, da je poslušalo vse argumente. Tudi sedaj so določene pozicijske stranke(SDS) ar priori proti, ker je to njihov način dela, ki je bil v uporabi že v prejšnjem mandatu. Gre predvsem nestrinjanje za vsako ceno, ali zelo redko. SD vedno presodi zadevo vsebinsko, ni važno iz katerih ust prihaja.

Primerjava prejšnjega in sedanjega župana je zelo težka saj gre za dve povsem različni osebnosti, vendar sem imela za sedanjega župana in velika pričakovanja, ki pa niso uresničena in me je popolnoma razočaral. Dejstvo je, da predstavlja velik problem to, da se župan ne ukvarja z občino,njemu je prioriteta njegova županska funkcija. Ne glede na to sem mislila, da je župan povezovalna oseba, kar sem ugotovila, da ni.

Se vam zdi, da podobna ideološka osnova koalicijskih strank pripomore k njeni enotnosti trdnosti njenega delovanje pred opozicijo?

O: Ne po mojem mnenju ne, saj vedno pomembna vsebina problema.

S katerimi besedami bi opisali prejšnjo in sedanjo opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje? Bi lahko rekli, da je podlaga za nasprotovanje koalicijskim predlogom in dejanjem ideološke narave ali so to le znaki protesta? Ali se obnašanje opozicije v sedanjem mandatu kaj razlikuje od obnašanja opozicije v prejšnjem mandatu?

O: Opozicija v prejšnjem mandatu razen SDS in redkih izjem bila konstruktivna, tudi angažma njihov ni bil pretirano velik ne tako kot v zdajšnjem mandatu, ker dejstvo je stroke več na strani opozicije. Tudi s prejšnjo oblastjo nisem bila popolnoma zadovoljna, ker ta si je sama »odžagala vejo«.

Obnašanje opozicije se od prejšnjega mandata ne razlikuje, saj izvaja konstruktivno kritiko. Stranka, ki je sedaj na oblasti je izvajala obstrukcije v prejšnjem mandatu, bila antiprotivna za vsako ceno, sam župan je bil tisti, ki je protestno odstopil iz mesta občinskega svetnika na samem javnem nastopu.to se sedaj ne dogaja saj je sedanja opozicija neprimerno bolj dostojanstvena, veliko bolj etična v samem svojem delovanju.

Kaj naj bi bil po vašem mnenju razlog za izstop predstavnikov LDS-a iz Občinskega sveta?

O: Tukaj je več razlogov, predvsem so individualni. Veliko je sigurno naredil Zakon o preprečevanju korupcije, ki je opredelil kriterije za sodelovanje zasebnih podjetij s proračunskimi uporabniki. En od razlogov so sigurno tudi razočaranje ob zadnjih državnozborskih volitvah. Za enkrat so odstopili štirje svetniki.

PRILOGA E: INTERVJU S PREDSTAVNIKOM LDS FRANCEM PRINCEM, 31. 5. 2005 ob 9.00.

Se vam zdi, da se je po volitvah spremenilo delo občinskega sveta in njegovo sodelovanje z županom, če primerjate sedanji in prejšnji mandat? Glede na to, da ste bili v prejšnjem mandatu v koaliciji sedaj pa v opoziciji, ki ima še vedno večino glasov v občinskem svetu.

O: Sodelovanje z županom se je bistveno spremenilo, ker je bil župan v prejšnjem mandatu član naše stranke, ki je bil bolj dostopen, čeprav ne morem reči, da sedanji župan ni, samo lažje se je dogovarjati z ljudmi iz lastne kot iz nasprotne stranke. K temu pripomore tudi dejstvo, da je župan hkrati poslanec, kar po mojem mnenju ni združljivo. Samo delo Občinskega sveta se mi zdi korektno, ne vidim nobenih problemov, čeprav prihaja do nekih proceduralnih zapletov, kar gre pripisati neizkušenosti sedanje oblasti.

Ali se je vašem mnenju, v celoti gledano, zaradi izvolitve župana Bogdana Baroviča razmerje političnih sil v Občini Trbovlje prevesilo v korist desnih strank?

O: Prav gotovo. To se čuti v samem Občinskem svetu in v delu komisij..veliko je lobiranja z njihove strani. Bistveno večji napori so potrebni, da zelene stvari izglasujemo kot v prejšnjem mandatu, ker imamo minimalno večino v Občinskem svetu. DESUS načeloma spada v opozicijo vendar občasno razmišlja drugače kot ostali člani opozicije.

Kam bi uvrstili vašo politično stranko, na cepitveni črti levica/desnica? Ali se današnja usmeritev vaše stranke razlikuje od usmeritve v prejšnjem mandatu?

O: Sredina. Usmeritev se ni spremenila glede na prejšnji mandat.

Kakšen je odnos politične stranke, katere svetnik ste, do obstoječega stanja na trboveljski lokalni politični sceni? Ali se sedanjo ureditvijo, vodstvom (»vladajoča koalicija« z večino sedežev v OS, župan) in delom, ki ga le-ta opravlja, strinjate?

O: prav gotovo je veliko stvari na katere gledamo kot skupina svetnikov kritično. Do sedaj so v strukturah, v samih komisijah in odborih Občinskega sveta zadovoljivo izvoljene kot smo se dogovorili že v prejšnjem mandatu-ključni zastopanosti so bili v naprej določeni in se jih spoštuje.

(v primeru, da se ne strinja) Katera sredstva bi uporabili za spremembo tega stanja (poleg nabiranja volilne podpore in dobre volilne kampanje)?

O: /

Ali bi bilo po vašem mnenju za trboveljsko Občino najbolje, da »vzame v roke« upravljanje občine ena stranka ali ena močna politična osebnost?

O: najbolje bi bilo, da bi oblast prevzela ena močna politična stranka, ali ena močna stranka plus ena manj močna, ali ena zelo eminentna politična osebnost, ker se mi zdi, da smo na relaciji do republike nismo dovolj prodorni. v prejšnjem mandatu je bilo to bistveno drugače.

V kolikšni meri se z predstavniki ostalih strank, ki z vami tvorijo koalicijo/opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje, strinjate v zadevah in tekočih problemih o katerih odločate? Kako enoten je nastop koalicije/opozicije?(ali se je kdaj zgodilo, da vas je kakšen problem/zadeva razdelila na dva tabora ali bi lahko rekli, da ste enotni). Ali se sedanja praksa razmerij med strankami opozicije in med strankami koalicije v prejšnjem mandatu razlikuje?

O: Dobro se dogovarjamo s SD-jem in tudi večino stvari izpeljemo tako, kot smo se prej dogovorili, tako je bilo tudi v prejšnjem mandatu. Ne rečem so se pojavili problemčki, ampak bistvenih zagat ni bilo. Ne moram reči, da se ne razlikuje. Moram pa reči, da v nekaterih komisijah v zadnjem času nismo imeli svojih predstavnikov zaradi prej omenjenih odstopov in zato smo bili v zadnjem času v nekaj zadevah preglasovani.

Ali opažate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami v občinskem svetu v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu? Ali opažate kako razliko med prakso iskanja kompromisov med strankami (občinski svet) in županom v prejšnjem mandatu in sedanjem mandatu?

O: Strateško gredo stvari nekoliko drugače kot so šle, vendar ne vidim nekih zapletov pri dogovarjanju med opozicijo in koalicijo.

Se vam zdi, da podobna ideološka osnova koalicijskih strank pripomore k njeni enotnosti trdnosti njenega delovanje pred opozicijo?

O: Mislim, da ne. Gre bolj za hotenje po oblasti.

S katerimi besedami bi opisali prejšnjo in sedanjo opozicijo v občinskem svetu Občine Trbovlje? Bi lahko rekli, da je podlaga za nasprotovanje koalicijskim predlogom in dejanjem ideološke narave ali so to le znaki protesta? Ali se obnašanje opozicije v sedanjem mandatu kaj razlikuje od obnašanja opozicije v prejšnjem mandatu?

O: Prejšnja opozicija je bila največkrat apriori proti (vedno so bili rdeči kartončki na istem mestu, primer: g. Cestnik in g. Kmetič- svetnika SDS) vsem predlogom vladajoče koalicije, sedaj pa od nas apriori zahtevajo od nas, da bomo izglasovali zadevo tako, kot oni želijo. Naše glasovanje bazira na ugotovitvah ali dani predlogi služijo v dobrobit občanov in same občine, potem jih podpiramo. Če so iz kakršnega koli vidika škodljivi, potem jih zagotovo ne podpiramo. Sedaj včasih celo pride do koalicije v koaliciji sami, ko oni ocenijo, da bodo preglasovani, ker imamo mi z nekaterimi ostalimi svetniki dogovorjeno, da podprejo opozicijo tudi sami niso enotni tam kjer vedo, da nimajo možnosti za izglasovanje.

Koalicija je definitivno deljena. Opozicija po mojem mnenju ni, ker ne dolgo nazaj smo obnovili sodelovanje s stranko SD na koalicijskem sestanku na katerem so bili tudi vsi naši predstavniki in smo se enotno dogovorili kako bomo delovali.

Kaj je bil po vašem mnenju razlog za odstop štirih vaših svetnikov iz Občinskega sveta?

O: Niso samo štirje, dodatno sta še dva svetnika iz naših vrst izstopila, tako, da bosta na naslednji seji Občinskega sveta potrjena dva nova svetnika LDS-a. Nadomestne svetnike smo že dobili. V večini primerov je bil razlog za odstop ta novi protikorupcijski zakon in zaposlitve posameznikov, tako, da je golo preživetje prevladalo nad politične aktivnosti.

PRILOGA F: INTERVJU Z ALENKO BERGER MAČEK, DIREKTORICO TRBOVELJSKE OBČINSKE UPRAVE, 4. 5. 2005 ob 9.20.

Se vam zdi, da se je po lokalnih volitvah 2002 v primerjavi s prejšnjim mandatom kaj spremenilo kar se samega delovanja Občinskega sveta tiče?

O: Kar se samega tiče delovanja občinskega sveta je vse kot mora biti. Normalno se sprejemajo vsi pravni akti, tudi statut, poslovnik in proračun, ki so temeljni za delovanje sveta in celotne občinske uprave so bili izglasovani z zadostno večino in vse je potekalo brez zapletov.

Mogoče so bile seje sveta nas začetku mandata pogostejše, več je bilo besednih dvobojev, merjenja moči in napetosti, sedaj se je stanje postopoma umirilo in seje potekajo normalno.

Ali predstavlja to, da je župan član stranke, ki sestavlja v svetu koalicijo (z manj sedeži kot jih ima opozicija), kakšno oviro pri sprejemanju odločitev in pravnih aktov?

O: Nisem politik, ampak se ne občuti, kar se samega delovanja Občine Trbovlje tiče, vse teče »kot po tekočem traku«, ni nobenih problemov, kot sem že povedala pravna podla potrebna za to je bila brez kakšnih koli zapletov sprejeta.

Opomba: Vse objektivne statistične podatke o delovanju Občinskega sveta Občine Trbovlje, ki sem jih potrebovala, sem izluščila iz *Poročil o delu Občinskega sveta, Nadzornega odbora in Občinske uprave za obdobja 1999/2001, 2001/2002, 2003/2004*, posredovanih s strani gospe Berger Maček .